

ДОКУМЕНТАЦИЈА ЗА САМОВРЕДНОВАЊЕ И
ОЦЕЊИВАЊЕ КВАЛИТЕТА ВИСОКОШКОЛСКИХ
УСТАНОВА

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
УЧИТЕЉСКИ ФАКУЛТЕТ

ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ И ОЦЕЊИВАЊУ
КВАЛИТЕТА

БЕОГРАД 2013.

САДРЖАЈ

УВОД

Стандард 1: Стратегија обезбеђења квалитета

Стандард 2: Стандарди и поступци за обезбеђење квалитета

Стандард 3: Систем обезбеђења квалитета

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Стандард 5: Квалитет наставног процеса

Стандард 6: Квалитет научноистраживачког, уметничког и стручног рада

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Стандард 8: Квалитет студената

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Стандард 12: Финансирање

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

УВОД

Образовање учитеља у Србији има дугу традицију која у модерној историји Срба траје већ два века. Памте се три датума у развоју образовања учитеља: јануара 1871. године почиње са радом Учитељска школа у Србији, са седиштем у Крагујевцу. Она је 1878. године пресељена у Београд, а 1812. године основана је Прва српска Учитељска школа у Сент Андреји, која је 1816. године пресељена у Сомбор. Учитељска школа у Београду делује од 1878. године, са прекидима у ратним годинама, све до септембра 1972. године. Септембра месеца 1972. године започела је са радом Педагошка академија у Београду.

Скупштина Републике Србије, 1. јула 1993. године усваја *Закон о Учитељским факултетима у Републици Србији*, те на тај начин Учитељски факултет у Београду исте године, 30. септембра, почиње са својим радом.

Организационо и педагошки, Учитељски факултет је јединствена установа која своју делатност обавља у Београду, у седишту, на адреси Краљице Наталије 43 и у Љутице Богдана 46, у Вршцу, на адреси Омладински трг 1 и у Новом Пазару, у Вука Караџића бб.

У оквиру своје делатности у образовању и науци Факултет обавља наставу на основним, мастер и докторским студијама, обавља стручно перманентно образовање и усавршавање кадрова. Факултет у свом саставу има институт за дидактичко-методичка истраживања.

МИСИЈА ФАКУЛТЕТА

Задатак Учитељског факултета је да осмисли и реализује високошколско образовање, научна истраживања и стручни рад у области друштвених и хуманистичких наука, а посебно у области образовања учитеља и васпитача, да негује и промовише вредности креативног и критичког мишљења, уметничког стваралаштва и академског интегритета, као и да развија и примењује принципе и норме професионалне етике.

Мисија се остварује кроз висок квалитет наставних, научноистраживачких и развојних процеса, као и свих ненаставних процеса и активности који доприносе повећању ефикасности студија, стварању нових и побољшању постојећих студијских програма, унапређењу услова рада, развоју кадровских и свих осталих ресурса, усклађених са најбољом домаћом и међународном праксом и увек окренутих ка задовољењу интереса студената, запослених, академске заједнице и свих заинтересованих страна уз потпуну друштвену одговорност у том процесу.

ВИЗИЈА ФАКУЛТЕТА

Учитељски факултет опредељен је за континуирану примену врхунских академских стандарда у свим аспектима свог рада. Са свешћу да су повезивање и сарадња академских институција неопходна основа за унапређење квалитета образовања и науке, Учитељски факултет тежи неговању духа академског заједништва и сарадње. Сходно томе, залаже се за академску интеграцију у јединствен европски и светски образовни простор са јасном свешћу о томе да успешна интеграција подразумева поштовање и неговање сопствене особености са којом се може истински интегрисати у јединствен образовни простор у коме може да потврди своју репутацију значајне и савремене високошколске институције, препознатљиве и у међународној академској заједници.

СТАНДАРД 1: СТРАТЕГИЈА ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

а) Опис стања, анализа и процена стратегије обезбеђења квалитета

На предлог Комисије за квалитет, Савет Учитељског факултета, на седници одржаној 28. 02. 2008. године, усвојио је [Стратегију обезбеђења квалитета](#) и од тада је непрестано унапређује. Иновирану [Стратегију обезбеђења квалитета](#) Наставно-научно веће и Савет Факултета усвојили су у априлу 2013. године.

Стратегија обезбеђења квалитета садржи следеће елементе:

1. Основна опредељења;
2. Чиниоце обезбеђења квалитета;
3. Мере обезбеђења квалитета;
4. Субјекте и области обезбеђења квалитета.

Стратегија обезбеђења квалитета је први стратешки развојни документ из области обезбеђења квалитета високог образовања на Учитељском факултету у Београду, који дефинише основне приоритете високог образовања у области обезбеђења квалитета, као и начин њиховог остваривања. Овај документ је трајног карактера, који се периодично преиспитује и мења, односно допуњава, и служи као основ за израду краткорочних, средњорочних и дугорочних акционих планова у области обезбеђења квалитета. Доношење *Стратегије обезбеђења квалитета* треба да омогући увођење највиших академских стандарда и обезбеди стицање знања и вештина у складу са потребама друштва и пројектованим националним развојем, уз трајно опредељење Учитељског факултета у Београду да тежи унапређењу квалитета високог образовања и укључивању у јединствени европски простор високог образовања. *Стратегија обезбеђења квалитета* Учитељског факултета у Београду ([Прилог 1.1.1](#)) доступна је свим запосленима, студентима и јавности. Стављањем *Стратегије* на увид јавности, на директан начин исказује се тежња и опредељење руководства, наставника, сарадника и студената за постизање циљева који се односе на повећање квалитета свих процеса на Учитељском факултету. Органи Учитељског факултета у Београду – Комисија за квалитет, Наставно-научно веће и Савет – редовно, једном годишње, разматрају остваривање елемената стратегије и о томе доносе одговарајуће закључке и корективне мере. Надлежности ових органа дефинисане су и Статутом Учитељског факултета. Посебну улогу у овом поступку има Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе и развој студијског програма, а у [Прилогу 1.1.2](#) дат је извод из Статута Факултета који се односи на њен рад. У истом прилогу дат је и списак чланова Комисије за квалитет и Комисије за самоевалуацију и реакредитацију Учитељског факултета у Београду.

Поред наставника, у Комисију за праћење и унапређење квалитета наставе и развој студијског програма укључени су и студенти преко својих представника и студента продекана, као и студентска служба, чији је шеф такође члан ове комисије. На тај начин постоји потпуна координација на релацији наставници, студенти, ненаставно особље. Свако од ових чланова, својим активним учешћем доприноси испуњењу прописане *Стратегије обезбеђења квалитета*, а у [Прилогу 1.2](#) дат је преглед субјеката и мера за обезбеђење квалитета.

Из *Стратегије* произлази обавеза Комисије за квалитет да сачини Акциони план, којим се ближе утврђују циљеви, мере и активности као и рокове за њихову реализацију. Акциони план је дат у [Прилогу 1.3.1](#), а у [Прилогу 1.3.2](#) дата је одлука о његовом усвајању. Акциони план, поменуте циљеве, мере и активности препознаје за студијске програме, наставни процес, научни, уметнички и стручни рад, вредновање студената, уџбенике и литературу, техничке и материјалне ресурсе, ненаставну

подршку и процес управљања. Подизањем квалитета поменутих сегмената Акционог плана може се обезбедити унапређење свих процеса на Факултету (образовне, научноистраживачке, уметничке и стручне делатности).

б) Swot анализа елемената стратегије обезбеђења квалитета

SWOT анализом обхваћени су следећи елементи стратегије обезбеђења квалитета:

- одређење Учитељског факултета у Београду за унапређење квалитета и изградњу организационе културе квалитета;
- мере за обезбеђење квалитета;
- субјекти обезбеђења квалитета;
- области обезбеђења квалитета;
- повезаност образовне, научно-истраживачке, уметничке и стручне делатности.

СНАГЕ

- Спремност руководства и већине запослених на Факултету да унапређују квалитет у свим областима;
- Јасно дефинисане области обезбеђивања квалитета које произлазе из задатака, активности и релевантних планова повезаних с њима;
- Постојање писаних правила и процедура за реализацију кључних процеса којима је артикулисан редослед активности, одговорност за њихову реализацију и дефинисани начини примене корективних и превентивних мера у погледу обезбеђења и унапређења квалитета;
- Јавност и доступност на сајту Факултета информација о областима, правилима и процедурама обезбеђивања и унапређивања квалитета;
- Јасно дефинисање субјеката обезбеђења квалитета (руководство Факултета, руководство катедри, наставници, студенти, стручне службе и сви запослени, као и органи и тела Факултета – Наставно-научно веће, Савет, катедре, Колегијум методичара, Комисија за развој студијског плана и програма и обезбеђење квалитета) за које су одговарајућим правилницима прецизно дефинисана овлашћења и одговорности;
- Инфраструктурни ресурси – простор за реализацију наставног процеса, специјализоване учионице, библиотека, кабинетски простор наставника и сарадника и информациони систем Факултета;
- Учитељски факултет у Београду има вишестепенијску праксу релативно добре повезаности образовне, научноистраживачке, уметничке и стручне делатности путем примене резултата научноистраживачког рада за потребе унапређења студијских програма, програма и планова наставних предмета и за потребе стручног рада у образовној делатности на предшколском и раном школском узрасту.

СЛАБОСТИ

- Неадекватна расподела оптерећења на појединим катедрама и недовољан број наставника и сарадника за одређене области;
- Застарелост информатичког система и недостатак финансијских средстава за њихову обнову;
- Препреке обезбеђењу квалитета у издвојеним одељењима и тешкоће при њиховој акредитацији;
- Недовољна функционалност стручних служби;

- Недостатак спремности запослених да преузму одговорност за самостално одлучивање;
- Недовољна повезаност образовне и научноистраживачке са стручном и уметничком делатношћу.

ШАНСЕ

- Мотивисаност младих наставника и сарадника, којих је на Факултету све више, за унапређење квалитета наставног, научног, уметничког и стручног рада;
- Све чешће укључивање Факултета у међународне истраживачке пројекте;
- Изражена заинтересованост кандидата да упишу Учитељски факултет у Београду;
- Најава релевантних државних институција да ће повисити критеријуме за мерење квалитета високошколских установа у погледу интернационализације и рангирања високошколских установа;
- Отварање перспектива потпуног укључивања система високошколског образовања у Србији у европски систем високошколског образовања.

ОПАСНОСТИ

- Недовољна спремност на субјективно преузимање одговорности;
- Нејасно дефинисана основа за развој високошколског образовања у Србији у виду „Стратегије високог образовања“ и „Националног оквира квалификација“;
- Недовољна повезаност образовне, научноистраживачке, уметничке и стручне делатности у области предшколског и основношколског образовања;
- Недовољна укљученост учитељских факултета у дефинисање и примену стратешких докумената;
- Недовољна укљученост учитељских факултета у процес креирања и извођења стучног усавршавања учитеља;
- Недефинисан од стране државе систем финансирања високог образовања.

в) Предлог мера и активности за унапређење Стратегије обезбеђења квалитета

На основу SWOT анализе елемената Стратегије обезбеђења квалитета, Учитељски факултет у Београду донео је предлог мера и активности за унапређење квалитета у наредном трогодишњем периоду ради успостављања потпуне усаглашености стратегије са визијом, мисијом и постављеним циљевима Факултета. Оне садрже:

- Развој свести код свих запослених о потреби потпуне посвећености унапређењу квалитета образовног процеса и квалитета Факултета као установе у целини, путем перманентне обуке у овом подручју;
- Развој људских и инфраструктурних ресурса Факултета до нивоа који превазилази границе постављене стандардима за акредитацију установа и студијских програма, путем већих подстицаја запослених (посебно у образовним и научноистраживачким процесима) за достизање компетенција на европском и светском нивоу и сталном ревитализацијом постојећег и адаптацијом новог простора и других инфраструктурних елемената Факултета;
- Повишење сопствених критеријума за мерење квалитета у складу са општеприхваћеним светским стандардима уз уважавање националне особености у овој области;
- Активно учешће у процесу укључивања система високошколског образовања у Србији у систем европског и светског високошколског образовања;

- Активно учешће у процесу развоја високошколског образовања у Србији, у развоју повезивања образовне, научно-истраживачке и стручне делатности и дефинисању система финансирања високог образовања.

г) Показатељи и прилози за стандард 1

[Прилог 1.1.1](#) Стратегија обезбеђења квалитета

[Прилог 1.1.2](#) Извод из Статута и одлуке о избору Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе и развој студијског програма и Комисије за самоевалуацију и реакредитацију Факултета

[Прилог 1.2](#) Мере и субјекти обезбеђења квалитета

[Прилог 1.3.1](#) Акциони план за спровођење стратегије и одлуке о његовом усвајању

[Прилог 1.3.2](#) Одлука о усвајању Акционог плана

СТАНДАРД 2: СТАНДАРДИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА

а) Опис стања, анализа и процена стандарда и поступака за обезбеђење квалитета

Факултет је утврдио начин, стандарде и поступке за обезбеђење квалитета свог рада, који су доступни јавности преко веб-сајта Факултета. Стратешко опредељење Факултета је подизање квалитета студија и повећања ефикасности студирања. Један од значајних циљева је и успостављање равнотеже између постојеће добре традиције у наставном процесу и примене дефинисаних стандарда и процедура, чиме ће се Факултет приближити европском и светском простору високог образовања.

Стандарди који чине одреднице за обезбеђење, контролу и унапређење квалитета на Факултету дефинисани су следећим документима које је донео Национални савет за високо образовање: *Правилник о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа*, *Правилник о стандардима и поступку за спољашњу проверу квалитета високошколских установа*, *Правилник о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма*.

Наставно-научно веће Учитељског факултета у Београду на седници одржаној 11. 04. 2013, на предлог Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе и развој студијског програма, усвојило је *Правилник о самовредновању и обезбеђењу квалитета (Прилог 2.1.1)* и *Правилник о стандардима самовредновања квалитета наставе и педагошког рада наставника (Прилог 2.1.2)*, у којима су дефинисани поступци и стандарди за обезбеђење квалитета установе. Учитељски факултет у Београду овим правилницима утврђује начин и основе самовредновања студија, педагошког рада наставника, рада ненаставног особља и услова рада, као дела опште стратегије за праћење, обезбеђивање, унапређење и развој квалитета студија Факултета. Посебним планом рада и процедура за праћење и унапређење квалитета (*Прилог 2.2.1*), који је настао на основу поменутих правилника и који је саставни део усвојеног Акционог плана, предвиђене су посебне активности и процедуре за обезбеђење квалитета. Уз Статут Факултета, поступци за обезбеђење квалитета утврђени су и документом *План рада комисије за квалитет и процедура за праћење и унапређење квалитета високошколске установе* у оквиру стандарда квалитета (*Прилог 2.2.2*). Овим планом дефинише се поступак обезбеђивања, контроле и унапређења квалитета студијских програма, свих елемената наставног процеса и услова рада (области: студијски програми, наставни процес, научно-истраживачки рад, наставници и сарадници, студенти, уџбеници и литература, управљање Факултетом и ненаставна подршка простор и опрема, учешће студената у самовредновању, провери квалитета и финансирање), као и начин и поступак самовредновања на Факултету. Обезбеђење квалитета студија које изводи Факултет део је националног система обезбеђења квалитета и предуслов за упоредивост диплома и квалификација у оквиру јединственог европског простора високог образовања. *Правилником о самовредновању студија, педагошког рада наставника и услова рада* предвиђено је да системско праћење, периодичне провере квалитета рада Факултета спроводи Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе и развој студијског програма у интервалима од највише три године. Студентско вредновање наставног процеса спроводи се бар једном годишње и то пред завршетак наставе у зимском или у летњем семестру у терминима који су одређени радним календаром за текућу школску годину. Радни календар усваја Наставно-научно веће Факултета пре

почетка школске године и њиме се, поред наставних недеља, испитних рокова, утврђују и термини за студентско вредновање наставног процеса.

Усвајањем *Правилника о стандардима самовредновања квалитета наставе и педагошког рада наставника* дефинисани су елементи упитника који се користе као инструменти студентског вредновања које је дефинисано *Правилником о стандардима самовредновања квалитета наставе и педагошког рада наставника*. Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе и развој студијског програма једанпут годишње прави Извештај о спровођењу Акционог плана и реализацији Плана рада који усваја Наставно-научно веће Факултета.

б) SWOT анализа стандарда и поступака за обезбеђење квалитета

У оквиру овог стандарда методом SWOT анализе процењивани су стандарди и поступци за унапређивање квалитета студијског програма.

СНАГЕ

- Постојање правилника и дефинисаних процедура у којима су артикулисани процеси (наставни, научноистраживачки и логистички) и правила понашања свих учесника у обезбеђењу квалитета на Факултету;
- Постојање комисије за квалитет, тела изабраног од стране Наставно-научног већа, која учествује у припреми стратегије и плана рада на пређењу и унапређењу квалитета;
- Усвајање извештаја о резултатима провера квалитета процеса и презентовање заинтересованим странама.

СЛАБОСТИ

- Део запослених на Факултету није у потпуности прихватио стандарде и поступке за унапређење квалитета Факултета као установе и стандарде и поступке за унапређење квалитета студијских програма;
- Резултати спроведених анкета студената и запослених и извештаји о раду комисије за квалитет не узимају се увек са потребном озбиљношћу;
- Недовољна мотивисаност да се правилници и процедуре прилагођавају условима рационалне ефикасности.

ШАНСЕ

- Препознатљивост Учитељског факултета као референтне образовне установе и као дела Универзитета у Београду, његових студијских програма и диплома које издаје, у националном и регионалном оквиру;
- Повећање могућности размене студената, наставника, истраживача и сарадника у регионалном и ширем европском контексту.

ОПАСНОСТИ

- Непостојање јасних основа за развој високошколског образовања у Србији у виду „Стратегије високог образовања“ и „Националног оквира квалификација“;
- Недовољна повезаност образовне, научноистраживачке и стручне делатности и значајна подвојеност високообразовног система и система научних истраживања од актуелног стања у школској пракси;
- Неусклађеност поступака Учитељског факултета у Београду, осталих факултета и Универзитета у Београду у подручју културе квалитета и успостављања заједничких, сопствених „стандарда“ који треба да превазилазе минималне

критеријуме из стандарда за акредитацију високошколских установа и студијских програма.

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета

- За унапређење квалитета овог стандарда у наредном периоду неопходно је да се поступак и процедура прикупљања података у процесу студентске евалуације и анкета за запослене поједноставе и реализују електронским путем уз подршку софтвера, али не на уштрб квалитета информација које треба прикупити, нити броја студената који попуњавају анкете.
- Потребно је да се максимално избегну понављања, којих је у претходним формуларима било, као и да се анализе спроводе тако да обезбеђују континуитет у контроли квалитета.
- Побољшати сарадњу са Одбором за квалитет на Универзитету у Београду ради примене нових инструмената за праћење квалитета студијских програма.
- Урадити анализу правилника и осталих правних аката у току њихове примене, утврдити степен корелације између појединих аката, извршити евентуалне корекције и ускладити их са потребама обезбеђења и контроле квалитета.
- У односу на спољашње факторе, треба радити на повезивању и умрежавању са другим високошколским установама које су у саставу Универзитета у Београду, као и да се размењују инструменти за прикупљање података значајних за самовредновање, као и искуства о њиховој обради.
- Подносити редовно извештаје о раду Комисије за квалитет.

г) Показатељи и прилози за стандард 2

[Прилог 2.1.1](#) Правилник о самовредновању и обезбеђењу квалитета

[Прилог 2.1.2](#) Правилник о стандардима самовредновања квалитета наставе и педагошког рада наставника

[Прилог 2.2.1](#) План рада и процедура за праћење и унапређење квалитета 2013– 2016.

[Прилог 2.2.2](#) Годишњи план и програм рада комисије за праћење и унапређење квалитета наставе и развој студијског програма (јануар – децембар 2013)

[Прилог 2.3](#) Извештај Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе и развој студијског програма

СТАНДАРД 3: СИСТЕМ ОБЕЗБЕЂЕЊА КВАЛИТЕТА

Факултет спроводи поступак самовредновања услова рада, наставе, студијских програма и педагошког рада наставника и сарадника у циљу побољшања квалитета наставе и наставног процеса. У поступку самовредновања и оцене квалитета студијских програма, као и педагошког рада наставника и сарадника узима се у обзир и мишљење студената у складу са општим актом Универзитета.

а) Опис стања, анализа и процена система обезбеђења квалитета

Учитељски факултет Универзитета у Београду је [Статутом](#) и другим општим актима утврдио послове и задатке наставника, сарадника, студената, стручних органа, катедри, Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе и развој студијског програма у доношењу и спровођењу стратегије, стандарда и поступака за обезбеђење квалитета. Учитељски факултет у Београду је такође, посебним мерама обезбедио учешће студената у доношењу и реализацији стратегије, стандарда, поступака и културе обезбеђења квалитета. Факултет је формирао *Комисију за развој студијског плана и програма и обезбеђење квалитета* ради обезбеђења квалитета за све студијске програме ([Прилог 3.1.1](#) и [Прилог 3.1.2](#)). Комисија за квалитет, заједно са Комисијом за самоевалуацију и акредитацију, води послове припреме, анализе и усвајања целокупне документације за акредитацију, посебно водећи рачуна о потпуној усклађености студијских програма, наставника, информатичке опремљености и простора са стратегијом и циљевима Факултета и стандардима за акредитацију. Учитељски факултет у Београду је са применом анкета којима студенти оцењују рад наставника и сарадника почео пре десет и више година, прво као обавезан завршетак наставе на појединим наставним предметима, а пре осам година систематски за све предмете и наставнике, Декански колегијум, Студентску службу и Библиотеку. На Учитељском факултету се реализују три упитника за студенте ([Прилог 3.2](#)). То су следеће анкете: а) Анкете за студенате: Упитник о вредновању наставника и сарадника од стране студената Смера за образовање учитеља – студенти оцењују наставнике и сараднике, доступност литературе, садржај и значај предмета за њихов студијски програм; б) Анкете за студенате: Упитник о вредновању наставника и сарадника од стране студената Смера за образовање васпитача у предшколским установама – студенти оцењују наставнике и сараднике, доступност литературе, садржај и значај предмета за њихов студијски програм; в) Анкета за студенте: Упитник о вредновању рада Библиотеке, Студентске службе, Управе факултета, Скриптарнице и Копирнице и општим условима студирања на Учитељском факултету Универзитета у Београду. Студенти су попуњавали упитнике за сваки предмета који су слушали у претходној години, по методологији коју је припремио Универзитету у Београду, уз извесна прилагођавања сходно природи студијских планова и студирања на Учитељском факултету. Такође, оцењивали су опремљеност Факултета наставним средствима, рад појединих организационих целина (Библиотека, Студентска служба), рад управе Факултета, али и целокупни амбијент на Факултету. Документ о анализи резултата анкета и о усвајању корективних и превентивних мера – Резиме извештаја о анализи резултата анкета и о усвајању корективних и превентивних мера усвојеног на Наставно-научном већу 11. 04. 2013. године, дат је у [Прилогу 3.3](#).

Комисију за развој студијског плана и програма и обезбеђење квалитета чине: проф. др Миле Савић, проф. др Александар Јовановић, проф. др Гордана Стојановић, проф. др Јасмина Милинковић, проф. др Вељко Банђур, проф. др Данијела

Костадиновић, проф. др Даница Циновић-Којић, проф. др Невена Хаџи-Јованчић ([Прилог 3.1.1](#)).

Факултет има *Стратегију обезбеђења квалитета* ([Прилог 1.1.1](#)); Акциони план за спровођење *Стратегије обезбеђења квалитета* на Учитељском факултету у Београду 2012/2013 – 2015/2016 ([Прилог 1.3.1](#)); *Правилник о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета* ([Прилог 2.1.1](#)); *Правилник о стандардима самовредновања квалитета наставе и педагошког рада наставника* ([Прилог 2.1.2](#)); *Правилник о издавачкој делатности и наставној литератури* ([Прилог 9.1](#)).

б) SWOT анализа система обезбеђења квалитета

СНАГЕ

- Учитељски факултет у Београду успоставио је посебно тело – Комисију за праћење и унапређење квалитета наставе и развој студијског програма, са јасно дефинисаним задацима у вези са обезбеђењем квалитета свих процеса;
- Општим актима Факултета дефинисане су надлежности органа управљања, пословођења, стручних органа, наставника, сарадника и студената, са јасно одређеним обавезама које се односе на обезбеђење квалитета;
- Корективне и превентивне мере су стална пракса на Факултету, а подстичу их руководиоци организационих целина Факултета на свим нивоима: декан, продекани, чланови Комисије за квалитет, руководиоци катедри, студент продекан и Студентски парламент, руководиоци студијских програма.

СЛАБОСТИ

- Недовољна ангажованост појединих чинилаца на унапређењу квалитета ван дефинисаних захтева, прописаних општим актима Факултета.

ШАНСЕ

- Све виши ниво свести код наставника и сарадника на Факултету о потреби за сталном бригом о квалитету наставе и унапређењу студијских програма;
- Јасно дефинисани законски оквири и донети правилници на Универзитету о унапређењу квалитета наставе и развоју студијског програма;
- Јасни циљеви и правила стандардизације – подизање квалитета образовања и научне делатности, наставног кадра и компетенција студената;
- Отварање европског и светског образовног простора за размену знања на основама квалитета.

ОПАСНОСТИ

- Недовољна државна финансијска подршка за подизање квалитета образовања;
- Неједнакост у тумачењу стандарда и система обезбеђења квалитета од стране високошколских установа у примени и од стране државних органа у поступку оцењивања;
- Изостанак редовних спољних провера квалитета од стране Комисије за акредитацију и проверу квалитета Републике Србије у виду посета Факултету и увида у његов целокупан систем обезбеђења квалитета.

Квалитет наставног процеса, студијских планова, режима студија, Стратегије, Акционог плана и осталих наведених докумената, као и њихове примене показује да је овај стандард испуњен у целини.

в) Предлог мера и активности за унапређење система обезбеђења квалитета

Учитељски факултет у Београду је, ради унапређења квалитета свих својих процеса и ресурса, системски успоставио надзор на системом обезбеђења квалитета. На основу резултата провера и преиспитивања Факултет доноси и примењује одговарајуће корективне и превентивне мере ради унапређења квалитета. SWOT анализа система обезбеђења квалитета је, и поред значајних снага и указаних шанси, указала на одређене слабости и иницирала да се усвоје следеће мере и активности за унапређење квалитета. Основне мере су:

- Стална примена донетих правилника, непрестана упућеност студената у све наставне процесе, инсистирање на спољној/екстерној евалуацији;
- Наставнике и сараднике треба потпуно упознати са захтевима стандарда за акредитацију, као и њиховим обавезама и овлашћењима у вези са тим. За то су задужени Комисија за квалитет и Декански колегијум;
- Заједно са Студентским парламентом, информисати студенте о Систему обезбеђења квалитета и њиховим правима и обавезама које се односе на унапређење квалитета, посебно квалитета наставног процеса; рок: јул 2013. године.

г) Показатељи и прилози за стандард 3

Прилог 3.1.1 Формално успостављено тело са конкретном одговорношћу за унутрашње осигурање квалитета у високошколској установи и опис рада

Прилог 3.1.2 Комисија за развој студијског плана и програма и обезбеђење квалитета (опис до 100 речи)

Прилог 3.2 Списак свих анкета

Прилог 3.3 Документ о анализи резултата анкета и о усвајању корективних и превентивних мера

СТАНДАРД 4: КВАЛИТЕТ СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА

а) Опис стања, анализа и процена квалитета студијског програма

Учитељски факултет има пет акредитованих студијских програма на свим нивоима студија:

1. Основне академске студије за образовање учитеља;
2. Основне академске студије за образовање васпитача у предшколским установама;
3. Дипломске академске студије за образовање учитеља;
4. Дипломске академске студије за образовање васпитача у предшколским установама;
5. Докторске студије из методике разредне наставе.

Одлуке о акредитацији студијских програма на свим нивоима студија дате су у [Прилогу 4.1](#) овог извештаја.

Основне академске студије трају четири године и носе 240 ЕСПБ бодова. Мастер академске студије трају једну годину, а студент стиче након завршених студија 60 ЕСПБ. Докторске студије трају три године и носе 180 ЕСПБ.

Наставно-научно веће Учитељског факултета даје мишљење Универзитету о броју студената који се уписују на прву годину акредитованих студијских програма (Члан 38 [Статута](#) Учитељског факултета у Београду). Уписне квоте за сваки студијски програм усваја Сенат Универзитета у Београду и објављује у заједничком конкурсy.

Извештаје о броју и структури (успех на крају средње школе, врсте средње школе из које студенти долазе, полна структура) уписаних студената на основним академским студијама, Факултет сваке школске године презентује на Наставно-научном већу. Извештај о броју и структури уписаних студената на прву годину основних академских студија на оба смера дат је у [Прилогу 4.0](#). Из табела које приказују податке са пријемног испита за последње три године уочава се да постоји велики број кандидата заинтересованих за студирање на Учитељском факултету у Београду и да тај број расте из године у годину. На једно место конкурисало је 1.58 кандидата за школску 2010/11; 1.73 кандидата за школску 2011/12. и 1.96 кандидата за школску 2012/13. годину.

Број студената уписаних на више године основних академских студија је задовољавајући. Статистички подаци о напредовању студената на овом студијском програму у школској 2012/13. години показују да у просеку 83.56% студената уписује више године студија на основним академским студијама за образовање учитеља, а 81.88% студената на основним академским студијама за образовање васпитача. Овај проценат сматрамо сасвим задовољавајућим.

Формално-правна процедура за одобрење и увођење студијских програма састоји се у следећем. Иницијатива за израду нових студијских програма потиче од катедри (члан 42 [Статута](#) Учитељског факултета у Београду). Студијске програме усваја Наставно-научно веће (члан 38 [Статута](#) Учитељског факултета у Београду). Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе и развој студијског програма, Комисија за самоевалуацију и реакредитацију Факултета, као и сви остали субјекти контроле квалитета, активно су укључени у процес израде нових и реформисања постојећих студијских програма. За спровођење студијских програма и праћење обезбеђења њиховог квалитета одговорни су продекан за наставу, руководилац већа докторских студија, руководилац мастер студија, руководилац Колегијума методичара и чланови Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе и развој

студијског програма. Процедура за праћење успешности програма и одговорност за њихово унапређење уређена је [Правилником о стандардима самовредновања квалитета наставе и педагошког рада наставника](#). У том документу прописана је динамика редовне и периодичне евалуације програма.

Исходи образовања у оквиру акредитованих студијских програма (у складу са полазном дефиницијом да је реч о изјавама или описима шта ће студенти знати или умети да ураде, а што је директно последица учења) односе се на развој одређених општих и стручних компетенција. Опште компетенције неопходне и будућим учитељима и будућим васпитачима обухватају знања и способности ових кандидата да након завршених основних и мастер студија могу да се изражавају усмено и писмено у складу са правилима српског језика и језика на коме изводе васпитно-образовни рад са децом предшколског, односно основношколског узраста (усмена и писмена комуникација на матерњем језику), да поседују основна општа знања из научних и уметничких области и истраживачке вештине, да знају један страни језик, да поседују информационо-технолошку писменост, да су оспособљени да решавају проблеме и самостално доносе одлуке, да су оспособљени за тимски рад и интерперсоналну комуникацију, да поштују универзалне људске и националне вредности (поседује културне и грађанске компетенције), да поседује одређене личне особине (аутономност, иницијативност, посвећеност позиву, отвореност за сарадњу, креативност, амбициозност,...).

Циљ студијског програма основних академских студија за образовање учитеља јесте образовање и професионално оспособљавање стручњака за наставни рад са децом млађег основношколског узраста у образовним установама, установама културе и медијима. Осим наведених општих компетенција, учитељ треба да поседује кључне компетенције **у области наставе, предмета и методике наставе** (нпр., да зна научну дисциплину којој предмет припада до нивоа потребног за успешно поучавање, да зна и разуме садржај наставног предмета као и његову (вертикалну и хоризонталну) корелацију са другим предметима, да је оспособљен да самостално планира, реализује и евалуира наставу уважавајући образовне стандарде и програме, да је оспособљен за дидактичко-методичко обликовање садржаја наставе према специфичним образовним захтевима, ситуацијама и потребама ученика); **у области поучавања и учења** (нпр., да зна и разуме циљеве и задатке васпитања и образовања у условима основношколске наставе, да је оспособљен да примењује различите моделе, облике и методе наставног рада, да зна и разуме природу учења, различите стилове и стратегије учења итд.); **у области подршке развоју личности ученика и вредности социјалне инклузије** (нпр., да зна и разуме интелектуалне, физичке, социјалне, емоционалне и друге индивидуалне карактеристике и разлике између ученика, да је усмерен ка развијању и неговању самопоштовања, самопоуздања и одговорности ученика, да је оспособљен за унапређивање и заштиту физичког и менталног здравља ученика итд.); **у области комуникације и сарадње** (нпр., да је оспособљен за успостављање конструктивне интеракције са ученицима и између ученика, за сарадњу са родитељима ученика, за професионалну и конструктивну сарадњу са управом школе, стручном службом и педагошким асистентима итд.); **у области самоевалуације и професионалног развоја** (да је оспособљен за евалуацију сопствене праксе и критичку рефлексију, да преузима одговорност за свој професионални развој и развој школе, да разуме значај целоживотног образовања и континуирано се професионално усавршава, да је оспособљен да врши селекцију и планира адекватне облике професионалног развоја, да познаје националне законе и подзаконске акте у образовању итд.). Наведене компетенције учитеља резултат су усаглашавања пет учитељских факултета на територији Републике Србије (Сомбор,

Ужице, Врање, Јагодина и Београд), факултета за образовање партнерских универзитета из Шпаније, Словеније, Словачке и Француске у оквиру Темпус пројекта ХАМОК – *Хармонизација и модернизација курикулума за образовање учитеља*.

Циљ студијског програма основних академских студија за образовање васпитача је професионално оспособљавање кандидата за рад са децом предшколског узраста. Осим наведених општих компетенција, будући васпитачи треба да познају природу детета предшколског узраста и његовог развоја, као и путеве подстицања тог развоја; да буду оспособљени за реализацију свих фаза васпитно-образовног рада са децом предшколског узраста – од увида у потребе деце и родитеља (укључујући начине препознавања дечијих потреба), као и увида у конкретне услове у којима се овај рад одвија, до програмирања и планирања рада и евалуације оствареног; да познају поступке индивидуализације и поштовања права на различитости и особености деце и њихових родитеља, принципе инклузивног образовања; да припремају децу за укључивање у основношколску наставу. Такође, неопходно је да будући васпитачи буду оспособљени да идентификују и користе ресурсе у предшколској установи и изван ње и у том смислу стварају повољне услове за оптимални психофизички развој деце, богате њихово социјално искуство и др.; за успостављање конструктивне интеракције са децом и између деце; за успостављање сарадње са родитељима ученика, са управом предшколске установе, стручном службом и педагошким асистентима; за сарадњу са представницима шире и локалне друштвене средине – партнерима у васпитно-образовном раду; за евалуацију сопствене праксе и критичку рефлексију. Васпитачи треба да разумеју значај целоживотног образовања и континуирано се професионално усавршавају, да буду оспособљени да врше селекцију и планирају адекватне облике професионалног развоја, да познају националне законе и подзаконске акте у предшколском васпитању, да развијају професионалну етику, као и да познају методе и технике истраживања у васпитно-образовном раду са децом предшколског узраста и буду оспособљени да користе резултате истраживања за унапређивање праксе.

Дипломске академске студије на оба смера (за образовање учитеља и за образовање васпитача) подразумевају упознавање студената са савременим токовима из области дидактике, методика наставе појединих наставних предмета и области (за учитеље) и методика васпитно-образовног рада са децом предшколског узраста (за васпитаче). То на нивоу дипломских академских студија за учитеље подразумева овладавање савременим научним и методолошким приступима у области језика, књижевности, математике, ликовне и музичке уметности, физичког васпитања, информатике и др.; на нивоу дипломских академских студија за васпитаче то подразумева овладавање савременим научним и методолошким приступима у области развоја говора, формирања почетних математичких појмова, упознавања околине, ликовног, музичког и физичког васпитања.

Докторске студије из методике наставе, за сада, реализују се у оквиру два изборна подручја – *Методика наставе српског језика и књижевности* и *Методика наставе природе и друштва*. Очекивани исходи образовања у оквиру овог програма ослањају се на формално образовање стечено на основним и дипломским академским студијама. Једна од битних компетенција будућих учитеља на основним и дипломским академским студијама односи се на познавање метода и техника истраживања основношколске наставе и њихову оспособљеност да користе резултате истраживања за унапређивање праксе. На нивоу докторских студија наведене компетенције проширују се и продубљују до нивоа развоја креативности и иновативности кандидата, критичког процењивања дидактичко-методичких

истраживања других аутора, преиспитивања постојећих методичких конструката и научног сагледавања нових могућности за развој и унапређивање методике наставе српског језика и књижевности и методике наставе природе и друштва. На *Докторским студијама из методика разредне наставе* докторанди који су успешно одбранили докторску дисертацију и стекли академско звање доктора наука стичу компетенције да организују и реализују развојна и научна истраживања у методици наставе српског језика и књижевности, односно у методици наставе природе и друштва; да самостално решавају практичне и теоријске проблеме у овим областима; да се спремно укључују у реализацију домаћих и међународних научних пројеката; да примене нове образовне технологије и најсавременија научна знања у настави српског језика и књижевности и настави природе и друштва; да критички мисле, креативно и аутономно делују; да поштују принцип етичког кодекса добре научне и наставне праксе; да комуницирају на високом професионалном нивоу у саопштавању научно-истраживачких резултата (на научним скуповима, објављују у научним часописима и зборницима и др.); да допринесу развоју методике наставе српског језика и књижевности, односно методике наставе природе и друштва. Савладавањем студијског програма студент стиче следеће предметно-специфичне компетенције: темељно познавање и разумевање предметног подручја и методике наставе српског језика и књижевности, односно предметног подручја и методике наставе природе и друштва; способност решавања методичких проблема у настави српског језика и књижевности, односно у настави природе и друштва, уз употребу научно верификованих метода и поступака; повезивање основних знања из предметних, педагошких, психолошких, дидактичких и методичких области и њихова примена у настави српског језика и књижевности, односно у настави природе и друштва; способност праћења савремених научних достигнућа у настави ова два предмета; развој вештина и спретности у коришћењу методичких научних знања у настави српског језика и књижевности, односно у настави природе и друштва; употреба информационо-комуникационих технологија у овладавању знањима у овим областима.

У складу са *Оквиром квалификација за Европским простором високог образовања* и *Европским оквиром квалификација за учење током читавог живота*, наведени исходи образовања одговарају дескрипторима квалификација у области знања, интелектуалних и практичних вештина и компетенција које подразумевају одговорност и аутономију личности у примени знања у пракси. У наведеним документима дескриптори квалификација дати су на осам нивоа. Исходи учења који се реализују у оквиру основних академских студија за образовање учитеља и васпитача одговарају дескрипторима на нивоима 4 и 5. То у области „знања“ подразумева овладавање општим и стручним знањима из општеобразовних предмета, педагошко-психолошких и методичких предмета; у области „вештина“ то подразумева низ когнитивних и практичних вештина за генерисање решења за конкретне проблеме у основношколској настави, односно васпитно-образовном раду са децом предшколског узраста, као и за креативно решавање проблема; у области „компетенција“ то значи преузимање одговорности за вредновање и унапређивање рада, управљање радним ситуацијама и када су околности предвидљиве и када то нису, контролу и развој сопствених учинака и учинака рада других релевантних фактора – партнера у васпитно-образовном раду са децом млађег основношколског, односно предшколског узраста.

Исходи учења који се *реализују* у оквиру дипломских академских студија за образовање учитеља и васпитача одговарају дескрипторима на нивоу 6. То значи „напредно знање“ у областима проучавања које укључује и критичко разумевање

научних теорија и принципа; „напредне вештине“, односно демонстрирање способности и иновативности у решавању комплексних проблема у основношколској настави, односно васпитно-образовном раду са децом предшколског узраста; овладавање „компетенцијама“ попут управљања професионалним активностима или пројектима, преузимања одговорности за доношење одлука, преузимања одговорности за професионални развој појединаца или групе.

Исходи учења који се *реализују* у оквиру докторских студија из методика разредне наставе одговарају дескрипторима на нивоима 7 и 8. То у области „знања“ подразумева високо професионално знање које је у основи оригиналног теоријског и/или истраживачког приступа, критичку свест о кључним питањима методичке науке, интердисциплинарни приступ. У области „вештина“ подразумева развој вештина за решавање проблема (*problem-solving skills*) неопходних за истраживање и/или иновирање наставне праксе или праксе предшколског васпитања које укључују интеграцију знања из различитих области, синтезу, евалуацију и др. са циљем да се редифинишу и/или развију постојеће теорије и праксе.

Наведени исходи образовања, односно компетенције учитеља засноване су на *Стандардима компетенција за професију наставника и њиховог професионалног развоја*, које је предложио Завод за унапређивање образовања и васпитања, а Национални просветни савет усвојио на 60. седници (објављени су у *Службеном гласнику – Просветни гласник* бр. 5 из 2011. године).

Наведени исходи образовања надаље опредељују садржаје наставних програма и њихову организацију, наставне методе и стратегије, предложене курсеве – обавезне и изборне предмете, поступке за проверу знања и оцењивање, образовно окружење и временски оквир. У прилогу је дата табела мапирања предмета ([Табела 4.2](#)) која показује како су наведени исходи образовања покривени у оквиру обавезних предмета (за сваки акредитовни програм). У оквиру те табеле наведене су наставне методе и стратегије, као и поступци за проверу знања и оцењивања – преузети из силабуса обавезних предмета – који показују на који начин исходи учења опредељују садржај наставног програма и његову организацију. Стицање и развој наведених општих и стручних компетенција учитеља и васпитача обезбеђује се предавањима и вежбама у оквиру студијских предмета на појединим програмима и разноврсним активностима студената на предавањима и вежбама (што је најчешће интегрисано у поступке за проверу знања и оцењивање). Као што се види из Табеле 4.2, примењују се разноврсне наставне методе и стратегије у складу са садржајем наставног програма и пројектованим исходима учења (компетенцијама) које подстичу активно учешће студената у раду (нпр., дискусије, практични радови, пројектна настава, микронастава, семинарски радови, групни рад, тимски рад, индивидуални рад, израда и одбрана презентација, самостални истраживачки рад студената, реализација различитих задатака у току педагошко-психолошке, дидактичке, методичке и професионалне праксе итд.).

Примери исхода учења за различите студијске програме на свим нивоима студија, као и за појединачне наставне предмете доступни су на сајту Факултета. На овај начин, студенти и сви заинтересовани могу се упознати са очекиваним знањима и способностима које би студент требало успешно да демонстрира након процеса учења, као и опис посебних интелектуалних и практичних вештина стечених успешним завршетком одређеног студијског предмета, односно студијског програма. На свим нивоима студија (основне академске, дипломске академске и докторске студије) студенти се могу додатно профилисати одабиром различитих изборних предмета. Са повећањем нивоа студија, повећава се и процентуална заступљеност изборних предмета у односу на обавезне предмете.

Ради процене постигнућа студената у постизању намераваних исхода учења, анализиран је проценат студената који су завршили Факултет у односу на број уписаних. У [Прилогу 4.2](#), дати су подаци за школску 2009/10, 2010/11. и 2011/12. годину у оквиру акредитованих студијских програма. Подаци у Прилогу 4.2 показују да проценат студената који се завршили Факултет у односу на број уписаних расте из године у годину, али да још увек није на задовољавајућем нивоу. Други критеријум за процену постигнућа студената јесте просечно трајање студија у последње три године ([Прилог 4.3](#)). Презентовани подаци показују да је просечно трајање основних академских студија на оба смера (за учитеље и васпитаче) од 4 до 4.8 година; просечно трајање дипломских академских студија на оба смера је између 1.33 и 1.65 година. Приметно је да се дужина студирања повећава из године у годину. Занемарљив је проценат одустајања ([Прилог 4.4](#)) и он се смањује из године у годину. Степен пролазности студената у наредну годину студија веома је важан параметар постигнућа студената и редовно се прати и анализира ([Прилог 4.5](#)). Преко 80% уписаних студената на оба смера остварује број кредита потребан за упис у наредну годину према условима које је прописао Универзитет у Београду. Анализа броја остварених ЕСПБ бодова студената који су уписали наредну годину студија указује да је у просеку свега 18.09% на основним академским студијама за образовање учитеља и 28.68% на основним академским студијама за образовање васпитача остварило максималних 60 ЕСПБ. Стратегије и методе за проверавање постизања исхода учења, односно поступци за проверу знања и оцењивање мапирани су у [Табели 4.2](#) за обавезне предмете у оквиру акредитованих студијских програма. Као што се види из табеле, поступци за проверу знања и оцењивање, осим колоквијума, усменог и писменог дела испита, обухватају и активности студената у току предавања и вежби, практичну наставу, семинарске радове, истраживачки рад студената и др.

У наставку је дат пример једног предмета акредитованог студијског програма – опис активности учења потребних за достизање очекиваних исхода учења. Предмет је *Методика наставе природе и друштва 1*. Овај студијски предмет реализује се на трећој години основних академских студија на смеру за образовање учитеља (4 ЕСПБ). По успешном окончању овог курса, очекује се да студенти овладају фундаменталним знањима из методике наставе природе и друштва, да самостално знају да одреде методичке поставке планирања конкретног наставног часа на основу којих ће умети да израде креативну писану припрему и развију способност праћења, снимања и методичке евалуације појединих типова наставних часова из природе и друштва применом основних инструмената за снимање, праћење, анализу и евалуацију наставних часова. Приликом реализације овог предмета спроводе се различите активности које имају за циљ постизање наведених исхода учења. Кључна знања студенти могу стећи током реализације и активног учествовања на предавањима и вежбама (30 сати предавања и 45 сати вежби). Студенти повремено током реализације вежби имају задатак да, самостално или у групи, припреме различите наставне материјале чија се методичка заснованост анализира током вежби (писане припреме, наставна средства, анализа уџбеника и сл.). Ове активности студената на годишњем нивоу износе 10 сати. Током треће године реализује се методичка пракса студената у школама у трајању од четири недеље. Присуство часовима природе и друштва у школи и методичка анализа припреме учитеља и различитих сегмената наставног часа захтева ангажовање студената у трајању од 8 сати. Овај студијски предмет полаже се путем два колоквијума (за чију припрему је потребно уложити око 25 сати) и усменог дела испита, који захтева додатних десет сати ангажовања. Провера знања (колоквијуми и усмени део испита) трају укупно 2

сата. Укупно анагажовање студената за овај предмет износи 120 сати, што је у складу са 4 ЕСПБ поена предвиђених за овај студијски предмет.

У процени оптерећења студената узето је у обзир укупно време које је потребно студентима да достигну жељене исходе учења (контакт-часови за све делове програма, време проведено у индивидуалном или групном раду, време потребно за припрему за проверу знања, време потребно за обавезну студентску радну праксу и др.). Према процени студената будућих учитеља (N=526) оптерећење предиспитним обавезама било је одговарајуће у односу на предвиђени број кредита (M=4.31), а обим литературе за поједине предмете у оквиру студијског програма за образовање учитеља одговарајући је у односу на додељени број кредита (M=4.19). Високе средње вредности одговора будућих васпитача (N=367) такође сведоче о позитивној процени оптерећења студената и предиспитним обавезама (M=4.28) и литературом (M=4.23). У наредном периоду предвиђено је да сви наставници изврше проверу и евентуалну ревизију времена које је потребно студентима да достигну жељене исходе учења (контакт-часови за све делове програма, време проведено у индивидуалном или групном раду, време потребно за припрему за проверу знања, време потребно за обавезну студентску радну праксу и др.) у оквиру студијских предмета чију наставу реализују. Циљ је да се додела бодова деловима програма заснива на процењеном оптерећењу студената. Реч је о једном од предлога мера и активности за унапређење квалитета студијског програма датог у СВОТ анализи.

На сајту Учитељског факултета у Београду налазе се следећи документи:

Правилник о начину полагања дипломског испита (<http://www.uf.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2011/04/PravilnikDiplomiranje.pdf>),

Правилник о мастер студијама (<http://www.uf.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2011/04/PravilnikMasterStudije.pdf>) и

Правилник о докторским студијама (<http://www.uf.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2011/04/DoktorskeStudijePravilnik.pdf>).

У овим документима дефинисани су захтеви које дипломски рад, мастер рад и докторска теза треба да испуне.

Један од важних показатеља за проверу квалитета студијских програма, као и самог наставног процеса јесу и анкете које студенти попуњавају током студирања. Извештај о прикупљеним ставовима студената налази се у [Прилогу 4.8.1](#) (смер за учитеље) и [Прилогу 4.8.2](#) (смер за васпитаче). У овом прилогу приказани су резултати анкетања студената о процени услова и организације студијских програма. Резултати су дати у форми табеле са израчунатим средњим вредностима за процене различитих показатеља квалитета студијских програма (нпр., заступљеност различитих група предмета у структури програма). Резултати анкетања који се односе на квалитет студијских програма указују на то да су студенти углавном задовољни квалитетом студијских програма који се реализују на Учитељском факултету у Београду. Просечне вредности процена заступљености различитих група предмета на основним академским студијама (општеобразовни, теоријско-методолошки, научно-стручни и стручно-апликативни) крећу се од 4.11 до 4.68 на смеру за образовање учитеља, односно 3.23 до 4.75 на смеру за образовање васпитача. Студенти су проценили да студијски програм на основним академским студијама пружа довољно знања и вештина за професионални рад у нижим разредима основне школе (M=4.11), односно у предшколској установи (M=3.79). Нешто ниже просечне вредности имају процене будућих учитеља које се односе на одсуство преклапања садржаја предмета (M=3.79), одсуство преклапања термина за колоквијуме (M=3.59) и на распоред предмета по годинама (M=3.23). Будући васпитачи су задовољнији овим сегментима реализације студијског програма – одсуством преклапања садржаја

предмета (M=4.06), одсуством преклапања термина за колоквијуме (M=4.00) и распоредом предмета по годинама (M=4.00). Квалитет студијског програма процењивало је између 87 и 90 студената на дипломским академским студијама на оба смера. Узорком су обухваћени мастер студенти јер је процењено да су они најкомпетентнији да процене квалитет студијског програма у целини (с обзиром на то да су прошли основне академске студије и први семестар дипломских студија).

Учитељски факултет у Београду остаје у вези са својим дипломцима организујући различите акредитоване програме стручног усавршавања за учитеље и васпитаче. Од 2009. до 2013. наставници овог факултета учествовали су у реализацији већег броја акредитованих семинара. Почев од 2012. године, наставници методичари активно учествују на годишњем Сабору учитеља који организује Савез учитеља Републике Србије, у анализи и оцени примера добре праксе и промовисању нових тенденција у развоју методике разредне наставе. Информације о квалитету студијских програма добијају се и на основу података прикупљених од стране послодаваца, односно директора основних школа и предшколских установа у којима раде свршени студенти Учитељског факултета у Београду. Директори су путем анкетног упитника процењивали стручне компетенције и припремљеност за рад бивших студената Факултета ([Прилог 4.9](#)). Највећи број испитаника задовољан је ужестручним, практичним и комуникационим вештинама учитеља који су завршили Учитељски факултет у Београду, њиховом мотивисаношћу и оспособљеношћу за сарадњу, решавање практичних проблема и тимски рад. Наведене компетенције учитеља и васпитача, директори сматрају најзначајнијим у раду учитеља, односно васпитача.

б) SWOT анализа елемената квалитета студијског програма

СНАГЕ

- Факултет има пет акредитованих студијских програма на свим нивоима – основне академске студије, дипломске академске студије и мастер студије;
- Вишедеценијска традиција у образовању будућих учитеља и васпитача (200 година од прве учитељске школе и 20 година од подизања образовања учитеља на академски ниво);
- Заинтересованост кандидата за упис на Учитељски факултет;
- Задовољавајућа пролазност студената (у просеку изнад 80% студената уписује више године студија на оба смера);
- Транспарентна процедура за увођење студијских програма;
- Исходи студијских програма на свим нивоима усаглашени су са *Стандардима компетенција за професију наставника и њиховог професионалног развоја*, које је донело Министарство просвете, односно Завод за унапређење образовања и васпитања, као и са *Оквиром квалификација за Европским простором високог образовања* и *Европским оквиром квалификација за учење током читавог живота*;
- Висока оспособљеност свршених студената за функционалну интеграцију знања и вештина, што су потврдили и директори основних школа и предшколских установа у којима раде учитељи и васпитачи који су завршили Учитељски факултет у Београду;
- Доступност информација о студијским програмима и исходима учења;
- Учестовање наставника Учитељског факултета у акредитованим програмима стручног усавршавања учитеља и васпитача.

СЛАБОСТИ

- Већи број наставних предмета на основним академским студијама, што отежава студентима квалитетно овладавање потребним знањима и способностима.
- Није довољно транспарентно и јасно у којој мери је усаглашено ЕСПБ оптерећење са активностима студената потребним за достизање очекиваних исхода учења.
- Недовољно често се проверава квалитет студијског програма путем анкетања студената, учитеља и послодаваца.
- Тренд повећања дужине студирања на основним и мастер студијама.

ШАНСЕ

- Ускладити исходе учења на смеру за васпитаче у предшколским установама са стандардима компетенција васпитача које су у припреми;
- Законски дефинисана обавеза студената који завршавају наставничке факултете да заврше мастер студије и остваре 30 ЕСПБ из педагошко-психолошко-методичке групе предмета, као и 6 ЕСПБ праксе у школи (Закон о основама система васпитања и образовања, чланови 8 и 179);
- Осмислити нове модуле у оквиру докторских студија и нове специјалистичке програме (самостално и у сарадњи са другим факултетима);
- Осмислити програме стручног усавршавања учитеља и васпитача.

ОПАСНОСТИ

- Честе измене Закона о високом образовању, као и законских аката који се односе на основношколско образовање, стручну спрему наставника и сл.;
- Нејасна стратегија друштва о основном образовању, лош материјални статус запослених, различити реформски покушаји последњих година који почињу и прекидају се после краћег времена.

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета студијског програма

SWOT анализа квалитета студијских програма на Учитељском факултету у Београду указала је на одређене слабости и иницирала предлагање/усвајање следећих мера и активности за унапређење квалитета студијског програма:

- Прецизније дефинисати исходе учења у оквиру појединих студијских предмета, са јасним описом специфичних знања, вештина и компетенција студената након завршетка курса. Наведене исходе учења ускладити са дефинисаним исходима у оквиру појединих студијских програма.
- Анализирати и, по потреби, осавременили методе наставе на свим студијским програмима и то тако да се повећа активност студената, промовише њихов истраживачки рад у различитим контекстима. Осавремењавање наставе треба да прати и осавремењавање литературе и план њене набавке.
- Усагласити припадајуће бодове деловима програма и оптерећење студената.
- Осмислити и увести најмање још један студијски програм на докторским студијама, за који постоје кадровске и друге могућности.
- Израдити (специјалистички) студијски програм усмерен на ППМ (педагошко-психолошко-методичко) усавршавање студената који су завршили факултете који им омогућавају рад у настави.
- У анализу квалитета студијског програма укључити и учитеље који су завршили Учитељски факултет у Београду, а имају најмање две године радног стажа у школи. На овај начин стекао би се реалнији увид у функционалност како појединачних студијских предмета, тако и студијског програма у целини.

Мишљења ових студената требало би да анализирају Комисија за праћење и унапређење квалитета наставе и развој студијских програма, руководиоци појединих програма и катедре и да на тој основи предлажу корекције програма, програме стручног усавршавања и др.

г) Показатељи и прилози за стандард 4

Табела 4.1 Листа студијских програма који су акредитовани на високошколској установи са укупним бројем уписаних студената школске 2008/09, 2009/10. и 2010/11.

Табела 4.2 Обухваћеност сваког програмског исхода учења у оквиру обавезних предмета појединачних студијских програма

Прилог 4.1 Одлуке о акредитацији студијских програма

Прилог 4.2 Процент дипломираних студената (у односу на број уписаних) у школској 2009/10, 2010/11. и 2011/12. години у оквиру акредитованих студијских програма

Прилог 4.3 Просечно трајање студија у школској 2009/10, 2010/11. и 2011/12. години у односу на ранији петогодишњи и десетогодишњи период

Прилог 4.4 Стопа одустајања студената од даљег студирања

Прилог 4.5 Број студената који су уписали наредну школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове (60), (37–60) (мање од 37) за сваки студијски програм

Прилог 4.6 Спроведене анкете студената

Прилог 4.7 Доказ да су примери исхода учења за програме различитих структура представљени на интернет страни високошколске установе (<http://www.uf.bg.ac.rs/>)

Прилог 4.8.1 и **Прилог 4.8.2** Мишљење дипломираних студената о квалитету студијског програма и постигнутим исходима учења

Прилог 4.9 Задовољство послодаваца стеченим квалификацијама дипломаца

СТАНДАРД 5: КВАЛИТЕТ НАСТАВНОГ ПРОЦЕСА

а) Опис стања, анализа и процена квалитета наставног процеса

Квалитет наставног процеса на Учитељском факултету у Београду обезбеђује се одговарајућим бројем наставника и сарадника, њиховим професионалним радом, активним укључивањем студената у наставни процес, сталним повезивањем теоријске наставе са практичним активностима у предшколским установама и школи (посебно на трећој и четвртој години основних академских студија), коришћењем савремених наставних средстава, доношењем и поштовањем плана извођења наставе, континуираним праћењем квалитета наставе, а нарочито професионалним и коректним односом наставника и сарадника према студентима. Квалитет наставног процеса предмет је посебне пажње управе Факултета – Савета Факултета, декана, продекана, Комисије за праћење и унапређење квалитета наставе и развој студијског програма, Наставно-научног већа, руководилаца катедри, студената, студентских организација као и свих осталих релевантних чинилаца. Показатељи квалитета наставног процеса на Учитељском факултету у Београду и поступци његовог праћења и процене описани су у [Стратегији обезбеђења квалитета](#). Усклађеност садржаја курикулума и наставних метода са исходима учења, за сваки студијски програм, јасно се виде из табеле мапирања ([Табела 4.2](#)).

Организација наставног процеса на Учитељском факултету специфична је по томе што се значајан део наставних активности, посебно на четвртој години, не одржава у просторијама Факултета, него у вежбаоницама (предшколским установама и основним школама на територији града Београда). Овакав начин рада захтева додатне организационе напоре како би се ускладили обавезе студената на различитим локацијама (две зграде Факултета, четири школе вежбаонице, шест предшколских објеката). У циљу побољшања квалитета наставног процеса Факултет је у претходном периоду, углавном из сопствених средстава, много улагао у уређење и опремање простора у коме се реализује настава, стално набавља актуелну стручну и научну литературу, као и друге специфичне ресурсе потребне за квалитетно реализовање наставе. Неопходно је опремити Факултет савременим наставним средствима и дидактичким материјалима како бисмо ишли у корак са савременим тенденцијама у образовању.

На примеру студијског програма за образовање учитеља (основне академске студије) анализирана је балансираност различитих типова курсева (предавања, семинари, пракса и др.) са исходима учења. Исход процеса учења на основним академским студијама за образовање учитеља усмерен је на стицање савремених научних знања, која су у функцији оспособљавања студената, будућих учитеља, за формирање научно-заснованих ставова, као и њихово оспособљавање за сакупљање, критичко процењивање, интерпретацију и примену у пракси релевантних знања потребних за успешно обављање учитељске професије. За реализацију овог исхода реализују се у студијски предмети академско-општеобразовног (15%), теоријско-методолошког (17,92%), научно, односно уметничко-стручног (35%) и стручно-апликативног типа (32,08%). Унутар појединачних студијских предмета реализују се различити начини рада са студентима: предавања, вежбе, семинари, пракса итд. Наведени начини рада присутни су у различитим пропорцијама, с обзиром на улогу студијских предмета у реализацији исхода учења. Тако се, на пример, академско-општеобразовни и теоријско-методолошки предмети базирају на предавањима, вежбама и изради семинарских радова. Овакви начини рада омогућавају студентима да стекну што шире образовање, али и овладају компетенцијама, које, између осталог

подразумевају њихову способност за плуралистички приступ теорији васпитања и образовања. За разлику од предмета који припадају академско-општеобразовним и теоријско-методолошким предметима, стручно-апликативни предмети (методике разредне наставе) у значајној мери се заснивају на практичним активностима студената. Заступљеност практичне активности студената у методикама видљива је у Књизи предмета у описима циља, исхода и садржаја, као и у уделу различитих сегмената рада студента приликом формирања завршне оцене. Практичне активности студената реализују се у оквиру стручне праксе, која има различите циљеве и трајање (повећава се од прве до четврте године), а посебно у оквиру практичне наставе у школама вежбаоницама у четвртој години. Реализацијом праксе и практичне наставе у школама вежбаоницама студенти се оспособљавају да примене усвојена знања – планирају, реализују и критички разматрају и решавају проблеме са којима се сусрећу, као и да преузму одговорност у тимском раду. Наведена структура студијских предмета, као и однос/пропорција различитих начина рада омогућавају формирање стручњака који ће бити компетентни за разумевање задатака у оквиру своје професије, модерно образовани и професионални са развијеном критичком одговорношћу да својим васпитаницима помогну у њиховом развоју и подстицању саморазвоја.

Наставници и сарадници током извођења наставе (предавања, вежбе на факултету и у вежбаоници, консултативна настава, рад са студентима током професионалне праксе у школи, менторство приликом израде семинарских, мастер и докторских радова) доследно се придржавају одговарајућих правилника и процедура, што подразумева професионалан и коректан однос према студентима. Коректност у односу са студентима је димензија наставног процеса којој се на Факултету даје посебан значај, при чему се посебно анализирају оцене студената о квалитету наставног процеса и реализатора наставе (наставници и сарадници). Резултати анкетања спроведеног 2012. године налазе се у [Прилогу 5.1](#). Анализа прикупљених података указује да наставници и сарадници имају веома коректан однос према студентима, што показују високе просечне оцене за наставнике (од 4.31 до 4.59) и сараднике (од 4.27 до 4.71). Анкетним упитницима обухваћени су различити сегменти рада наставника и сарадника и њиховог односа према студентима. Наставници и сарадници оцењени су највишим оценама (од 4.50 до 4.71) на питањима која су се односила на професионалан и коректан однос према студентима, редовност одржавања наставних активности (предавања, вежбе и консултације). Нешто нижим, али и даље веома добрим оценама, процењено је укључивање студената у активан рад током наставе, као и подстицање студената на размишљање, самосталност у раду и примену стечених знања (од 4.31 до 4.44).

Распоред наставних активности (предавања, вежбе на Факултету и у вежбаоницама и консултације) доступан је студентима пре почетка сваког семестра путем радног календара и распореда часова који се објављују на огласним таблама Факултета и на његовом сајту. Детаљан приказ процедура и поступака којима се обезбеђује поштовање плана и распореда наставе дат је у [Прилогу 5.2](#). План и распоред наставе усклађен је са потребама и могућностима студената и ресурсима Факултета. На сајту Факултета, у оквиру режима студија и Књиге предмета, студенти се могу информисати о години на којој се слуша одређени студијски предмет, броју ЕСПБ поена, евентуалном постојању услова за похађање и/или полагање тог предмета. У Књизи предмета и Књизи наставника детаљно су дефинисани: циљ и исход предмета, његов садржај и структура, литература, начин полагања и оцењивања за тај наставни предмет, подаци о наставницима и сарадницима на том предмету.

Интерактивност наставе је на Учитељском факултету заступљена у мери која је одређена циљевима и исходима различитих студијских програма и наставних предмета. Природа делатности за коју се оспособљавају студенти Учитељског факултета, посебно на основним академским студијама, условила је значајну усмереност ка активној и практичној делатности студената у окружењу у којем ће и радити након завршетка студија (основне школе и предшколске установе). Коришћењем различитих метода учења и наставе, тежи се подстицању самосталности студената у мишљењу и раду, као и изражавању њихових креативних потенцијала. Интерактивност у наставном процесу посебно је заступљена на четвртој години основних академских студија, током рада у школама вежбаоницама и на професионалној пракси. Интерактивност наставе на Учитељском факултету, стално укључивање примера из праксе, подстицање студената на размишљање и самосталност у раду и примени стечених знања препозната је и од стране студената оба смера који су ове сегменте рада оценили високим просечним оценама приликом спроведеног анкетирања – од 4.27 до 4.44 ([Прилог 5.1](#)).

Наставници и сарадници стално се подстичу на стицање активних компетенција за рад у наставном процесу, у складу са Законом о високом образовању, Стратегијом за обезбеђивање квалитета рада на Учитељском факултету у Београду и одређеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника Учитељског факултета. Факултет издваја одређена сопствена средства за финансирање одлазака наставника и сарадника на студијске боравке, стручне екскурзије, семинаре, научне и стручне скупове, како би разменом искустава с колегама унапредили своје компетенције. С истим циљем Факултет пружа финансијску подршку сарадницима и асистентима за похађање докторских студија и одбрану докторских дисертација, али и за учење страних језика и превођење радова ради објављивања у публикацијама међународног значаја. Поред тога, на самом факултету организују се предавања и радионице страних и домаћих излагача са темама релевантним за унапређење компетенција наставника и сарадника, као и научни скупови, а развијена је и богата издавачка делатност ([Прилог 5.3](#)).

б) SWOT анализа елемената квалитета наставног процеса

СНАГЕ

- Потпуна примена важећих критеријума за обезбеђење компетентности наставника и сарадника приликом првог избора и даљег напредовања и успостављене подстицајне мере за стицање тих компетенција;
- Доступност података о студијским програмима, плану и распореду наставе на сајту Факултета и огласној табли;
- Активно учешће студената у различитим сегментима наставног процеса и осавремењавање метода наставе и учења током реализације различитих наставних активности;
- Организовање посета и екскурзија за студенте ради побољшања њихових стручних и професионалних компетенција;
- Постојање утврђене процедуре за надзор квалитета наставног процеса од стране Факултета (руководиоци студијских програма, продекан за наставу, шефови катедри) и студената (процене студената о квалитету наставних програма и наставног особља);
- Подршка Факултета у стицању активних компетенција наставника;
- Велика заинтересованост кандидата за упис на Учитељски факултет.

СЛАБОСТИ

- Компетентност наставника и сарадника приликом (ре)избора у сарадничка и наставничка звања доминантно је одређена научним доприносом кандидата, док се на квалитет наставног рада кандидата недовољно обраћа пажња;
- Организација и реализација наставних активности на четвртој години основних академских студија отежана је због непостојања системског решења везаног за школе/вртиће вежбаонице;
- Недовољно често се спроводи прикупљање података о мишљењима студената о квалитету наставног процеса и наставника који реализују наставу;
- Недовољан ниво свести студената о потреби присуства и активног учешћа у настави, те стално тражење решења која нису у складу са стандардима за акредитацију.

ШАНСЕ

- Све већа национална и међународна сарадња Учитељаког факултета са сродним установама и факултетима, као и размена студената и наставника са другим сродним факултетима може допринети унапређењу наставног процеса;
- Све већа заинтересованост стручне и шире јавности за квалитет и унапређење базичног образовања (Стратегија развоја образовања у Србији до 2020. године).

ОПАСНОСТИ

- Пракса одступања од стандарда за акредитацију под дејством социјалних и других утицаја;
- Недовољна заинтересованост и подршка Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије за законско регулисање рада и финансирања школа/вртића који имају функцију вежбаонице за студенте Учитељског факултета.

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета наставног процеса

SWOT анализа квалитета наставног процеса на Учитељском факултету у Београду указала је на одређене слабости и иницирала је усвајање следећих мера и активности:

- Многи наставници и сарадници упознају студенте на почетку године са планом наставних активности и обавеза студената током реализације одређеног студијског предмета. Потребно је учинити да план наставних активности свих студијских предмета постане не само јавно доступан студентима пре почетка школске године, већ и да се ускладе термини различитих наставних активности. Тиме би се омогућило студентима да лакше организују своје обавезе (различите предиспитне обавезе, колоквијуми и сл.), као и да се ускладе и адекватно распореде термини колоквијума и других обавеза студената током реализације наставе.
- На време планирати и спровести чешће процењивање квалитета наставног процеса и рада наставника од стране студената, како би се на време уочиле добре и лоше стране система и извршиле потребне корекције. Осим анкетања, осмислити и друге начине размене ставова о овој теми (интервју у фокус групи, трибине, радионице...), како са актуелним студентима, тако и са бившим студентима који су запослени у школи (предшколској установи).
- Интензивирати разговор са одговорнима у Министарству просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије у вези са регулисањем статуса

школа/вртића вежбаоница, као једним од кључних сегмената у образовању будућих учитеља, односно васпитача. Досадашња пракса која се заснивала на доброј вољи школа/вртића за сарадњу и пријем великог броја студената и наставника мора да буде системски уређена и финансирана, тако да не трпи квалитет свакодневног рада вежбаоница, као и квалитет образовања будућих учитеља/васпитача.

г) Показатељи и прилози за стандард 5

Прилог 5.1 Анкете студената о квалитету наставног процеса

Прилог 5.2 Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе

Прилог 5.3 Доказ о спроведеним активностима којима се подстиче стицање активних компетенција наставника и сарадника

СТАНДАРД 6: КВАЛИТЕТ НАУЧНО-ИСТРАЖИВАЧКОГ, УМЕТНИЧКОГ И СТРУЧНОГ РАДА

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 6

Учитељски факултет у Београду је најмлађи члан Универзитета у Београду (постоји тек двадесет година). Као установа у области високог образовања, регистрован је за обављање како наставне, тако и научно-истраживачке делатности. Поступак реакредитације је у току.

Програм научно-истраживачког рада Факултета ([Прилог 6.6.1](#)) и Програм развоја научноистраживачког подмлатка ([Прилог 6.6.2](#)) усвојило је Наставно-научно веће на седници одржаној 21. 02. 2013. године ([Прилог 6.6.3](#)).

Научноистраживачки рад у оквиру наука значајних за област базичног образовања, одвија се, углавном, у оквиру пројеката које финансијски подржава Министарство просвете и науке Републике Србије, а реализују се на Факултету или у другим научно-истраживачким установама. У истраживачком циклусу 2006–2010, наставници и сарадници Факултета учествовали су у седам различитих истраживачких пројеката, а у циклусу 2011–2014 у једанаест ([Табела 6.3](#)). На шест пројеката Министарства на којима су, у два наведена циклуса, ангажовани истраживачи са Учитељског факултета у Београду, руководиоци су наставници запослени на њему ([Табела 6.2](#)). Број истраживача ангажованих на пројектима Министарства, између 2006. и 2014. године, у просеку, мало је мањи од половине запослених наставника и сарадника, с тим што је уочљив тренд смањивања броја ангажованих истраживача у циклусу 2011–2014. у односу на онај 2006–2010, што је повезано са смањеним финансијским могућностима самог Министарства и рестриктивном политиком у области друштвено-хуманистичких наука ([Прилог 6.2](#)). Поред тога, неки наставници су ангажовани на међународним пројектима ([Табела 6.3](#); [Прилог 6.7](#) О међународној сарадњи УФ). Истраживачки рад неких наставника и сарадника одвија се и у оквиру индивидуалних истраживачких активности које се реализују уз логистичку подршку Факултета ([Прилог 6.8](#)), што ће бити пракса и убудуће у оквиру Института који је у оснивању ([Прилог 6.9](#)). Са циљем одгајања младих истраживача, Наставно-научно веће Факултета је на седници одржаној 11. 04. 2013. године донело одлуку о оснивању Научно-истраживачког центра студената ([Прилог 6.9](#)), у оквиру којег би студенти, на сва три нивоа студија, били укључени у научно-истраживачки рад под менторством наставника и тиме добили могућност да учествују на конкурсима за доделу награда за студентске радове, као и на одговарајућим скуповима у земљи и изван ње. Треба напоменути да други сродни факултети, у земљи и иностранству, све чешће препознају Учитељски факултет у Београду као партнера у заједничким међународним пројектима ([Прилог 6.7](#)).

Резултати истраживања наставника и сарадника Факултета презентовани су на националним и међународним научним скуповима и публиковани у одговарајућим књигама резимеа, зборницима са скупова, тематским зборницима, монографијама и часописима са рецензијом и часописима са SSCI и SCI листе. Преглед радова објављених у публикацијама са SSCI и SCI листе за последњих пет година показује сталан раст броја објављених радова ове категорије и значајан пораст броја радова објављених у 2012. години у односу на 2009. ([Табела 6.1](#)). Међутим, још увек је мали број истраживача који објављују у публикацијама ове категорије ([Прилог 6.3](#)). Збирни преглед публикација у установи, према критеријумима ресорног министарства за претходну, 2012. календарску годину показује да су наставници и сарадници објавили укупно 142 рада и то: 12 у часописима на SSCI и SCI листи; 13

поглавља у тематским зборницима међународног значаја (M14); 2 у међународним часописима (M23); 6 радова у часописима међународног значаја верификованим посебном одлуком ресорног министарства (M24); 1 предавање по позиву са скупа међународног значаја штампано у целини (M31); 1 предавање по позиву са скупа међународног значаја штампано у изводу (M32); 25 саопштења са међународних скупова штампаних у целини (M 33); 3 саопштења са међународних скупова штампана у изводу; 9 монографија националног значаја (M42); 22 поглавља у тематским зборницима националног значаја (M45); 11 радова у часописима националног значаја (M51); 25 радова у часописима националног значаја (M52) и 9 радова у научним часописима (M53) ([Табела 6.1](#) и [Табела 6.4](#)).

Обим и квалитет научно-истраживачког рада наставника и сарадника систематски се прати и оцењује по поступку и критеријумима Факултета, који су усклађени са дефинисаним критеријумима Матичног одбора Министарства просвете и науке Републике Србије и одредбама Правилника о поступку и начину вредновања и квантитативном исказивању научно-истраживачких резултата истраживача који је донео Национални савет за научни и технолошки развој.

Квалитет научно-истраживачког рада наставника и сарадника Факултета вреднује се и кроз број одбрањених докторских дисертација (тринаест у последњих пет година), као и кроз бројне публиковане радове проистекле из њих ([Табела 6.5](#)). Девет наставника Факултета верификовано је у улози ментора на докторским дисертацијама ([Прилог 6.4](#)), шест наставника је, према расположивим подацима из анкете за наставнике, у последњих пет година награђено за свој научни, стручни и уметнички рад, док су неки од наставника ангажовани на апликативним пројектима других значајних институција (издавачке куће, Завод за унапређење образовања, Министарство просвете), на основу публикованих резултата својих истраживања на изради стратегије развоја образовања у Србији; креирању уџбеника за предшколски и млађи основношколски узраст; изради програма за наставне предмете на млађем основношколском узрасту; изради стандарда квалитета знања; изради програма за стручно усавршавање наставника. Један број наставника био је у улози председника или члана програмских одбора научних скупова на Факултету и другим научним институцијама у земљи и ван ње, што говори и њиховом угледу у области истраживања којима се баве ([Прилог 6.8](#)).

Садржај и резултати научних, истраживачких, уметничких и стручних активности Факултета, као што се из претходно реченог може закључити, усклађени су са стратешким циљевима саме установе и са националним и европским циљевима и стандардима високог образовања, што се потврђује и критеријумима за избор у звања наставника и сарадника на Факултету.

Знања до којих Учитељски факултет долази спровођењем научно-истраживачких, уметничких и стручних активности, активно се укључују у постојећи наставни процес увођењем релевантних тема у студијске програме одговарајућих предмета, увршћивањем одговарајућих публикација, које су резултат научног рада наставника и сарадника Факултета, у списак обавезне и додатне литературе за предмет, формулисањем тема за завршне радове и њиховом реализацијом ([Прилог 6.8](#)). На тај начин установа остварује јединство научно-истраживачког, уметничког и стручног рада који се на њој одвија.

Факултет подстиче своје запослене да се активно баве научним, истраживачким, уметничким и професионалним радом и да што чешће објављују резултате свог рада тиме што има развијену издавачку делатност, издаје сопствени научни часопис (водећег националног значаја M52), организује научне скупове и пружа финансијску подршку наставницима и сарадницима за одлазак на скупове које

организују друге научне институције у земљи и ван ње, за превођење радова на стране језике ради објављивања у међународним и часописима са SSCI и SCI листе, али и за учење страних језика ([Прилог 5.3](#), [Прилог 6.8](#)). Поред тога, Факултет располаже одговарајућом савременом техничком опремом која је потребна за истраживачки рад у области друштвено-хуманистичких наука, посебно оних у области образовања на нивоу разредне наставе ([Прилог 6.5](#)). Један од начина којима се подстиче научно-истраживачки рад наставника и сарадника јесте и стриктно придржавање критеријума и процедура избора у звање (документација о изборима у звања наставника и сарадника Факултета налази се у кадровској служби).

Издавачка делатност на Учитељском факултету у Београду је веома развијена и одвија се у оквиру шест едиција: *Уџбеници и приручници*; *Студије* – у оквиру које се објављују монографије наставника; *Монографије* – у оквиру које се објављују магистарске и докторске дисертације; *Зборници* – у оквиру које се објављују тематски зборници и колективне монографије; *Мали принц* – у оквиру које се објављују књижевни текстови значајни за наставу на Факултету; и *Појмовник* – у оквиру које се објављују одговарајући лексикони и речници. Поред тога, објављују се и самостална издања, која не припадају овим едицијама. У оквиру издавачке делатности, Факултет остварује успешну сарадњу са другим научним институцијама као што је Институт за књижевност и сл. У претходној години објављено је једанаест наслова, а последњих пет година око осамдесет наслова из научних области које се проучавају на Факултету (*Каталог издања за 2010/2011. и 2011/2012. годину* на http://www.uf.bg.ac.rs/?page_id=14). Већ неколико година Факултет објављује по један тематски зборник годишње у сарадњи са сродним факултетом у Новом Сончу (Пољска).

б) SWOT анализа елемената квалитета наставног процеса

СНАГЕ

- Стратешко опредељење за перманентно усклађивање научно-истраживачког рада на Факултету са европским циљевима и стратегијама развоја образовања у Србији;
- Компетентност и мотивисаност наставног особља за научно-истраживачки рад;
- Укљученост свих наставника и сарадника у неки облик научно-истраживачког рада;
- Утврђени стандарди и поступци за праћење квалитета и обима научно-истраживачког рада;
- Релативно добра опремљеност савременим техничким средствима потребним за припрему и реализацију истраживања;
- Значајна продукција научних радова запослених;
- Значајан раст броја радова објављених у часописима на SSCI и SCI листи у претходној години;
- Развијена издавачка делатност и у оквиру ње заједничке публикације са одговарајућим институцијама у земљи и ван ње;
- Имплементација резултата научно-истраживачког рада у наставни процес;
- Имплементација резултата научно-истраживачког рада у одговарајућа документа значајна за развој образовања у Републици, као и у израду иновативних наставних средстава.

СЛАБОСТИ

- Слабија укљученост наставника и сарадника у међународне пројекте;
- Мали број наставника који објављује у часописима са SSCI и SCI листе;
- Самњивање броја младих истраживача укључених у пројекте Министарства;
- Недовољна укљученост студената у научно-истраживачки рад.

ШАНСЕ

- Броју младих наставника и сарадника које је могуће усмерити ка укључивању у међународне пројекте и објављивању радова у међународним часописима, посебно оним са SSCI и SCI листе;
- Све већи број факултета из земље и иностранства који су заинтересовани за партнерство са нашим факултетом у међународним пројектима;
- Оснивање Научно-истраживачког центра студената Учитељског факултета, којим се на организован начин подстиче и усмерава научно-истраживачки рад студената, односно младих истраживача и будућих сарадника;
- Оснивање Института као организационе јединице Факултета, који омогућује проширивање броја научних и апликативних пројеката од значаја за област за коју је Факултет акредитован уз истовремено проширивање могућности за добијање финансијске подршке од различитих институција и организација у земљи и иностранству.

ОПАСНОСТИ

- Опасности су углавном повезане са смањивањем буџета Републике Србије за научно-истраживачки рад, посебно у области друштвено-хуманистичких наука, због економске и финансијске кризе у земљи и окружењу.

в) Оцена испуњености стандарда

Стандард је испуњен у целини. Факултет непрекидно ради на подстицању, обезбеђењу услова, праћењу и провери резултата научно-истраживачког, уметничког и стручног рада и на њиховом укључивању у наставни процес. Факултет перманентно осмишљава, припрема и реализује научно-истраживачке, уметничке, стручне и друге врсте програма, као и одговарајуће научне и апликативне пројекте у оквиру којих су ангажовани наставници, асистенти, истраживачи приправници и истраживачи сарадници запослени на Факултету. Резултати научно-истраживачког рада на Факултету су на задовољавајуће високом нивоу, а шансе за његово унапређење су реалне и одрживе. Резултати научно-истраживачког рада се укључују у наставни рад.

г) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 6

- Ради даљег унапређења научног, истраживачког, уметничког и стручног рада на Факултету, потребно је наставити са активностима у вези са континуираним обезбеђивањем нове опреме и одржавањем постојеће;
- Адаптација простора за Институт и Научно-истраживачки центар студената;
- Интензивније укључивање у међународне пројекте;
- Систематичније подстицање наставника и сарадника да радове објављују на престижним скуповима и у престижним часописима националног и међународног значаја, као и унапређење квалитета и статуса часописа који издаје Факултет;
- Поред тога, значајно је наставити и интензивирати сарадњу Факултета са издавачким кућама које објављују уџбенике и наставна средства, са

институцијама које креирају образовну политику у земљи и институцијама које се баве развијањем програма за стручно усавршавање наставника.

д) Показатељи и прилози за стандард 6

Табеле

Табела 6.1 Број и списак SCI (SSCI) – индексираних радова по годинама за претходни петогодишњи период

Табела 6.2 Назив и евиденциони број научно-истраживачких пројеката које финансира Министарство науке, чији су руководиоци наставници стално запослени у високошколској установи

Табела 6.3 Списак наставника и сарадника запослених у високошколској установи, учесника у међународним пројектима и пројектима које финансира Министарство науке за период 2006–2010. и период 2011–2014.

Табела 6.4 Збирни преглед научно-истраживачких резултата (публикација) у установи у претходној (2012) календарској години према критеријумима Министарства за науку

Табела 6.5 Списак објављених докторских дисертација и одговарајуће публикације у часописима са рецензијом који показују резултате докторске дисертације за све кандидате који су докторирали на високошколској установи у периоду 2006–2011.

Прилози

Прилог 6.1 Награде и признања наставника, сарадника и студената за остварене резултате у научно-истраживачком раду

Прилог 6.2 Однос наставника и сарадника укључених у пројекте у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи

Прилог 6.3 Однос броја SCI (SSCI) – индексираних радова у односу на укупан број наставника и сарадника на високошколској установи

Прилог 6.4 Списак ментора према тренутно важећим стандардима који се односе на испуњеност услова за менторе у оквиру образовно-научног, односно образовно-уметничког поља, као и однос броја ментора у односу на укупан број наставника на високошколској установи

Прилог 6.5 Листа опреме у власништву установе која се користи за научноистраживачки, уметнички и стручни рад

Прилог 6.6.1 Програм научно-истраживачко и уметничко-истраживачког рада на Факултету

Прилог 6.6.2 Програм развоја научно-истраживачког подмлатка

Прилог 6.6.3 Одлука о усвајању Програма научно-истраживачког и уметничко-истраживачког рада на Факултету и Програма развоја научно-истраживачког подмлатка

Прилог 6.7 Извештај о међународној сарадњи

Прилог 6.8 Збирни резултати из анкете за наставнике и сараднике (истраживања уз подршку Факултета; ангажовање наставника и сарадника у примењеним пројектима; резултати научно-истраживачког и уметничко-истраживачког рада укључени у наставу – програм предмета и литературу за предмете)

Прилог 6.9 Одлуке о оснивању Дидактичко-методичког института и Научно-истраживачког центра студената

СТАНДАРД 7: КВАЛИТЕТ НАСТАВНИКА И САРАДНИКА

а) Опис стања, анализа и процена квалитета наставника и сарадника

Учитељски факултет у Београду обезбеђује потребан и довољан квалитет наставника и сарадника: пажљивим планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентну едукацију и развој наставника и сарадника и провером квалитета њиховог рада у настави. Факултет се приликом избора наставника и сарадника у звања придржава прописаних поступака и услова путем којих оцењује научну, истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника.

У [Табели 7.1](#) дат је преглед броја наставника по звањима и статусу на Учитељском факултету у Београду. На Учитељском факултету у Београду укупно 112 наставника и сарадника ангажовано је у настави. Од тога је 79 стално запослених, а 33 наставника и сарадника по уговору. Од наведеног броја стално запослених наставника и сарадника 20 је редовних професора, 4 ванредна професора, 17 доцената, 11 наставника вештина, уметности и страних језика, 22 асистента и 2 сарадника у настави. Од тога, четворо наставника и сарадника ангажовано је са непуним радним временом. Наставници са непуним радним временом ангажовани су за реализацију наставе у одељењима Факултета у Вршцу и/или Новом Пазару, те из разлога целисходности не постоји потреба за њиховим пуним ангажманом. На сајту Учитељског факултета доступни су подаци о свим наставницима и сарадницима. Такође, на Факултету ради 53 члана ненаставног особља. За реализацију наставе Факултет ангажује и наставнике других високошколских установа, а пре свега Универзитета у Београду, уз поштовање прописане процедуре. У школској 2012/13. ангажован је и одређен број наставника по уговору и то 13 у звању редовног професора, 13 наставника у звању ванредног професора, 6 наставника у звању доцента и 1 предавач страног језика.

У циљу обезбеђења квалитета, установљени су документи којима су унапред прописани услови за избор наставника и сарадника. Учитељски факултет у Београду се приликом избора наставника и сарадника у звања придржава законских одредби, правила и критеријума Универзитета у Београду, одредби Статута Факултета и прописаних сопствених поступака, правилника и критеријума путем којих при избору оцењује научну, истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника. Поред наведених услова, уважава се и мишљење студената о педагошком раду наставника и сарадника и као посебан услов примењује студентска оцена њиховог рада.

Поступак и услови за избор наставника и сарадника утврђени су унапред, јавни су и доступни оцени стручне и шире јавности. Као обавезујућа документа, примењује се Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду ([Прилог 7.1](#) <http://www.bg.ac.rs/sr/univerzitet/univ-propisi.php>) уз све допуне из 2009. и 2011¹, као и Критеријуми за стицање звања наставника на Универзитету у Београду ([Прилог 7.1.1](#); <http://www.bg.ac.rs/sr/univerzitet/univ-propisi.php>), укључујући измене

¹ Правилник о изменама и допунама правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду (17. 06. 2009, *Гласник Универзитета у Београду*, бр. 150); Правилник о допуни правилника о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду (13. 04. 2011, *Гласник Универзитета у Београду*, бр. 160); доступни на <http://www.bg.ac.rs/sr/univerzitet/univ-propisi.php>

и допуне усвојене 2008. и 2011.² Поступак стицања звања и заснивања радног односа сарадника на Факултету утврђен је Правилником о избору сарадника Учитељског факултета ([Прилог 7.1.2](#)).

Процедура избора наставника и сарадника је јавна и доступна оцени стручне и шире јавности путем објављивања комисијских извештаја на интернет-страници Факултета и на интернет-страници Универзитета у Београду (за наставнике), а коначан избор наставника врши Универзитет у Београду, у складу са његовим овлашћењима. При избору и унапређењу кадрова, Факултет води рачуна о одговарајућим научним, уметничким и стручним квалификацијама наставног особља за образовно-научно поље и ниво задужења за који се бирају. Квалификације се доказују дипломама, објављеним радовима, уметничким делима, као и евиденцијом о педагошким квалитетима и одговарајућем професионалном искуству.

Факултет се доследно придржава захтева стандарда за акредитацију који се односе на потребан број наставника, њихову структуру и оптерећење. У овој школској години на једног наставника долази 13,98 студената (1371 студент основних академских студија, 189 студената на мастер студијама и 6 студената на докторским студијама; [Прилог 7.2](#), [Прилог 7.2.1](#), [Прилог 7.2.2](#)). Укупан број наставника и сарадника запослених на Факултету довољан је да покрије укупан број часова наставе на студијским програмима у складу са стандардима које је прописао Национални савет за високо образовање.

Учитељски факултет систематски прати, оцењује и подстиче научну, истраживачку и педагошку активност наставника и сарадника. Факултет обезбеђује наставницима и сарадницима перманентну едукацију и усавршавање, путем студијских боравака, специјализација, учешћа на научним, уметничким и стручним скуповима у земљи и иностранству (збирни и појединачни подаци о научно-истраживачком раду наставника и сарадника, њиховом учешћу на домаћим и међународним скуповима и научним пројектима, наградама и признањима приложени су у оквиру стандарда 6 ([Прилог 6.1](#); [Прилог 6.2](#); [Прилог 6.3](#); [Прилог 6.4](#); [Табела 6.1](#); [Табела 6.2](#); [Табела 6.3](#); [Табела 6.4](#)), као и својом богатом издавачком делатношћу. Такође, Учитељски факултет у Београду организовао је више реномираних научних конференција (у оквиру научно-истраживачких пројеката које финансира Министарство просвете, науке и технолошког развоја – али и у оквиру интерних факултетских пројеката) и научно-стручних скупова, публиковао више научних зборника и монографија, чиме је непосредно стимулисао наставнике и сараднике на усавршавање. Учитељски факултет непосредно сарађује са стручним удружењима: Савезом учитеља и Удружењем васпитача Београда (Учитељски факултет уступио је и просторије Удружењу васпитача на коришћење), затим са бројним школама вежбаоницама и огледним вртићима. Учитељски факултет подржава и подстиче повезаност наставника и сарадника са релевантним научним, стручним и уметничким удружењима: наставници и сарадници Факултета чланови су Националног просветног савета, сарадници на научним пројектима Института за педагошка истраживања, Института за књижевност и уметност (у сарадњи са овим

² [Критеријуми за стицање звања наставника на Универзитету у Београду](#) (20. 02. 2008, *Гласник Универзитета у Београду*, бр. 140); [Одлука о измени и допуни критеријума за стицање звања наставника на Универзитету у Београду](#) (09. 07. 2008, *Гласник Универзитета у Београду*, бр. 144); [Одлука о измени и допуни критеријума за стицање звања наставника на Универзитету у Београду](#) (13. 04. 2011, *Гласник Универзитета у Београду*, бр. 160); [Одлука о допуни одлуке о изменама критеријума за стицање звања наставника на Универзитету у Београду](#) (16.09.2011, *Гласник Универзитета у Београду*, бр. 161); [Одлука о изменама и допунама критеријума за стицање звања наставника на Универзитету у Београду](#) (23. 12. 2011, *Гласник Универзитета у Београду*, бр. 165); доступни на <http://www.bg.ac.rs/sr/univerzitet/univ-propisi.php>

институтом Факултет је објавио више научних зборника и монографија), сарадници Друштва психолога Србије, Института за филозофију и друштвену теорију, British Council-а и бројних других значајних институција у земљи и иностранству.

Учитељски факултет у Београду спроводи дугорочну политику квалитетне селекције младих кадрова и њиховог даљег напретка, као и различите врсте усавршавања. У наведеном смислу, посебно су разрађени критеријуми које морају задовољити сарадници који се први пут запошљавају, у које улазе године старости, успех на студијама, период студирања, исказана склоност за научни и педагошки рад и друге карактеристике. Учитељски факултет у Београду планира различите врсте усавршавања, посебно млађих кадрова. У [Прилогу 7.3](#) приказан је програм развоја запослених и анализа потреба за наставницима и сарадницима.

б) SWOT анализа квалитета наставника и сарадника

СНАГЕ

- Потпуна јавност поступка избора: на нивоу катедри – предлагање за избор наставника и сарадника, на нивоу Факултета – усвајање предлога за избор наставника и сарадника, на нивоу Универзитета у Београду – избор наставника. Статут Универзитета у Београду и Статут Учитељског факултета у Београду као и подаци о наставницима и сарадницима у свим звањима доступни су на сајту Факултета; подаци о катедрама (и шефовима катедри) доступни су у Информатору о раду Учитељског факултета на сајту Факултета (<http://www.uf.bg.ac.rs/wp-content/uploads/2013/04/INFORMATOR-O-RADU-UCITELJSKOG-FAKULTETA.pdf>);
- Потпуна усаглашеност поступка избора наставника и сарадника са законским прописима, правилима и критеријумима Универзитета у Београду, одредбама Статута Факултета, критеријумима Националног савета за високо образовање, те стандардима за акредитацију;
- Квалитет наставника и сарадника очитује се у броју њихових научних монографија и радова, учешћу на домаћим и међународним конференцијама, учешћу у пројектима Министарства просвете, науке и технолошког развоја, али и међународним пројектима, освојеним наградама и признањима;
- Политика дугорочне селекције, сталне едукације и усавршавања, као и вредновања педагошких и истраживачких способности наставничког и истраживачког подмлатка, заснована на: критеријумима за избор у звање; докторским студијама; уважавању мишљења студената о педагошком раду наставника и сарадника, видљивом на основу студентске евалуације; учешћу на научним пројектима; научној продукцији и пројектовању каријере од сарадника до највиших звања;
- Сарадња са сродним високообразовним установама на националном и међународном нивоу; сарадња са значајним научним, стручним и уметничким институцијама.

СЛАБОСТИ

- Непотпуност достављених података – нису сви наставници и сарадници доставили потпуне листе својих научних радова и податке о свом ангажману у домаћим и међународним научно-истраживачким пројектима;
- Непотпуна јавност – на сајту Факултета нису доступни сви подаци о научној продукцији свих наставника и сарадника, као ни о њиховом учешћу у научним пројектима, а постојећи подаци нису ажурирани; резултати студентске евалуације

и оцене установе, наставних програма, режима студија, наставника, сарадника и ненаставног особља присутни су на мрежи Факултета, али не и на његовом сајту;

- Учитељски факултет у Београду није још увек увео могућност систематског праћења и оцењивања научне, истраживачке и педагошке активности наставника и сарадника.
- Још увек је недовољна „продукција“ мерена бројем радова са SCI индексацијом и цитираношћу.

ШАНСЕ

- Уређеност критеријума, прописа, стандарда и поступака за рад у високообразовној делатности у Републици Србији;
- Отварање европског и светског образовног простора за размену наставника и сарадника и повишена могућност стицања потребних компетенција и подизања квалитета наставника и сарадника;
- Заинтересованост научних, стручних и уметничких институција и удружења за сарадњу са Факултетом; заинтересованост сродних факултета из иностранства за сарадњу са Факултетом;
- Велика заинтересованост, посебно младих и квалитетних кандидата, за рад на Учитељском факултету у Београду.

ОПАСНОСТИ

- Неуједначеност примене критеријума, прописа и стандарда за рад у високообразовној делатности у целом образовном простору Србије, који се односе на минималне компетенције наставника и сарадника – критеријума за избор у звања, изражених и у оквиру државних универзитета, а посебно на приватним универзитетима и факултетима;
- Низак ниво издвајања државе за делатност високог образовања.

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета наставника и сарадника

SWOT анализа квалитета наставника и сарадника на Учитељском факултету у Београду указала је на одређене слабости и иницирала усвајање следећих мера и активности:

- Доношење процедуре за системски надзор и оцењивање квалитета наставника и сарадника путем Картона научног радника и увођење подстицаја за научне, педагошке, истраживачке и стручне активности наставника и сарадника. За то су задужени Наставно-научно веће Факултета, катедре и Колегијум методичара;
- Ажурирати базу података: потребно је да на интернет сајту Факултета буду доступни подаци о научним и стручним радовима свих појединачних наставника и сарадника и њиховом учешћу у домаћим и међународним научним пројектима;
- Увести систематско праћење и оцењивање научне, истраживачке и педагошке активности наставника и сарадника;
- Стално подизати ниво компетентности наставника и сарадника Факултета и постепено уводити услове за избор наставника и сарадника у виша звања који превазилазе минималне критеријуме одређене стандардима за акредитацију. За то су задужени управа Факултета и Наставно-научно веће.

г) Показатељи и прилози за стандард 7

Табела 7.1 Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи (радни однос са пуним и непуним радним временом, ангажовање по уговору)

Прилог 7.1 Правилник о начину и поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника Универзитета у Београду

Прилог 7.1.1 Критеријум за стицање звања наставника на Универзитету у Београду

Прилог 7.1.2 Правилник о избору сарадника Учитељског факултета

Прилог 7.2 Број запослених наставника у односу на укупни број студената

Прилог 7.2.1 Укупан број студената основних и мастер студија

Прилог 7.2.2 Списак наставника и сарадника по научним звањима

Прилог 7.3 Програм развоја кадра и анализа потреба за наставним кадром

СТАНДАРД 8: КВАЛИТЕТ СТУДЕНАТА

а) Опис стања, анализа и процена стандарда 8

Студенти су у центру пажње рада нашег факултета будући да су њихов успех, као и задовољство условима и начином студирања јасна оцена квалитета рада Факултета. Факултет у свом раду води рачуна како о будућим, и садашњим, тако и о некадашњим (свршеним) студентима.

ПОТЕНЦИЈАЛНИ/БУДУЋИ СТУДЕНТИ – У циљу што боље информисаности средњошколаца (потенцијалних студената), Факултет сваке године спроводи одређене активности које имају за циљ да информишу будуће студенте о пријемном испиту, упису и условима студирања и да промовишу Факултет ([Прилог 8.1.2](#)); а) На сајту Факултета се сваке године објављује Конкурс за упис студената оба смера (<http://www.uf.bg.ac.rs/>) б) Факултет се оглашава сваке године у водећој дневној штампи (ове године то су листови *Данас* – додатак о образовању, *Дневник* – додатак о образовању, *Политика* и *Вечерње новости*), као и у педагошком гласилу *Просветни преглед*; в) Конкурс за упис студената оба смера, информације о пријемном испиту, припремној настави и програму Факултета налазе се и на званичном фејсбук профилу Учитељског факултета; г) Факултет учествује на Сајму образовања Филолошке гимназије у Београду на којем се средњошколци упознају са Факултетом, смеровима и начином студирања; д) Учитељски факултет учествује на међународном сајму образовања (EDUFAIR), а промоција се организује уз сарадњу Студентског парламента (студенти су промотери); њ) Учитељски факултет је редовни учесник Сајма књига на којем има штанд са својим публикацијама.

Вид промоције Факултета јесте и *припремна настава* за полагање пријемног испита, која се организује још од оснивања наше установе. Учесће припремне наставе у промоцији Факултета је веома велико, јер једна четвртина од укупног броја пријављених кандидата на пријемном испиту прође кроз овај вид упознавања са Факултетом. Припремна настава се организује од марта до маја месеца. Њу изводе наставници и сарадници запослени на Факултету. Припремну наставу чине 32 часа из говорне културе, граматике српског језика и књижевности (у групама од по 25 кандидата), те 10 часова опште информисаности (по 40 кандидата), као и припремна настава из физичких и музичких способности (по 6 часова у групама од по 25 кандидата за физичке, и 20 кандидата за музичке способности). Припремна настава има за циљ да кандидате додатно оспособи за проверу способности и полагање пријемног испита, као и да их упуту у начин полагања теста из српског језика и књижевности и опште информисаности (о могућим областима из којих ће бити питања на тестовима из граматике и књижевности и опште информисаности; да кандидате упуту у начин проверавања физичких способности, где се вежбају садржаји релевантни за процену физичких способности (спортско-техничко образовање, статичка и динамичка равнотежа тела, атлетика, гимнастика и ритмичка гимнастика); да кандидате упуту у начин проверавања музичких способности, где се вежбају садржаји релевантни за процену музичких способности (учење и певање песама – избор из дечје музичке литературе и слушни тестови – препознавање и репродуковање ритмичких и мелодијских мотива)).

Кандидати су о припремној настави и условима полагања пријемног испита обавештени на сајту Факултета. Сваке године штампа се и информатор са истим обавештењима, тестовима из претходних година, који се може набавити у скриптарници Факултета ([Прилог 8.1.2](#)). На оба студијска програма основних академских студија организује се пријемни испит као мерило квалитета будућих

студената. Пријемни испит се састоји из два дела: провера говорних, физичких и музичких способности и другог дела који чине провера знања из српског језика (граматике и књижевности) и општих знања и информисаности.

Ранг листа се формира по принципу 40 + 60, тј. максимално 40 бодова по основу успеха у средњој школи и максимално 60 бодова на пријемном испиту ([Прилог 8.1.1](#)). Факултет поштује једнакост и равноправност студената по различитим основама (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално и социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем и имовинско стање). Међутим, с обзиром на захтеве васпитачке и наставничке професије, на пријемном испиту се проверавају говорне, физичке и музичке способности, тако да кандидати који не задовољавају ове услове не могу да буду примљени на Факултет.

САДАШЊИ СТУДЕНТИ ([Табела 8.1.1](#)) – У току студирања студенти се редовно обавештавају о свим релевантним чињеницама које су у вези са њиховим студирањем и радом на Факултету: путем огласних табли и на веб-страни Факултета. Сваки наставник и сарадник на првом часу упознаје студенте са обавезом присуства на предавању и вежбама, циљевима, исходима учења и садржајем курса, литературом неопходном да се успешно савлада градиво, методама извођења наставе, начином стицања поена на предиспитним обавезама и испиту, као и начину оцењивања. Оцењивање студената се врши помоћу унапред објављених критеријума, правила и процедура ([Прилог 8.2](#)). Факултет систематично прати пролазност на испитима и проверава оцене студената по предметима, студијским програмима и годинама студија у циљу унапређења наставног процеса ([Табела 8.1.2](#)) и предузима корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања ([Прилог 8.5](#)). Резултати успешности за претходну школску годину користе се, као један од елемената, за унапређење наставног процеса. Сви студенти који су уписани на Учитељски факултет могу се укључити у оцењивање квалитета наставе, наставног и ненаставног особља, као и услова студирања путем анкета ([Прилог 8.3](#) и [Прилог 8.4](#)).

Учитељски факултет сваке године прати и награђује један број изузетно добрих студената. Годишње стипендије добијају по два студента (један студент са смера за образовање учитеља и један студент са смера за образовање васпитача) са друге, треће и четврте године студија. Стипендија се додељује без обавезе враћања ([Прилог 8.6](#)).

Студентима је омогућено да активно учествују у раду и процесу одлучивања на Факултету. Студенти имају Студентски парламент и студента продекана ([Прилог 8.7.1](#) и [Прилог 8.7.2](#)), чији рад Факултет финансијски, технички и стручно потпомаже.

НЕКАДАШЊИ СТУДЕНТИ – Називи које студенти стичу након завршетка Факултета у складу су са Законом о високом образовању и Правилником о Листи стручних, академских и научних назива Националног савета за високо образовање (*Службени гласник РС*, број 76/05). Учитељски факултет је у протеклом периоду (2008–2012) с успехом завршио велики број учитеља и васпитача, чија су искуства и мишљења од изузетне важности за Факултет. Из тих разлога, Факултет анкетира дипломиране студенте и студенте који су на мастер студијама (од којих многи раде у пракси) о квалитету програма и препорукама за побољшање квалитета програма. Квалитет дипломираних студената Факултет такође прати анкетирајући њихове послодавце (директоре школа и предшколских установа) о квалитету свршених студената ([Прилог 4.9](#)). Факултет периодично преиспитује и унапређује све битне сегменте рада студената.

б) SWOT анализа квалитета студената

СНАГЕ

- Усвојени су нормативни акти у вези са уписом, полагањем испита, оцењивањем на испиту, праћењем пролазности студената на испитима и предузимањем корективних мера у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања;
- На Факултету се прати пролазност студената на испитима и проверавају резултати оцењивања;
- Студенти имају могућност да евалуирају наставни програм, рад наставника, као и услове студирања, и њихове оцене служе као корисна повратна информација у процесу унапређења рада наставника и рада Факултета;
- Пролазност студената је висока. Факултет подстиче рад студената стипендијама и омогућавајући им да иду на студијска путовања и научне и стручне конференције.

СЛАБОСТИ

- Неуједначеност знања кандидата који долазе из различитих школа и који се уписују на оба смера (смер за васпитаче и смер за учитеље);
- Незаинтересованост студената за активније ангажовање у различитим аспектима рада Факултета.

ШАНСЕ

- Спремност Факултета да активније користи студентске евалуације у процесу унапређења квалитета рада;
- Подстицање проактивног става студената према студирању и каснијем професионалном усавршавању.

ОПАСНОСТИ

- Недостатак системске финансијске подршке неопходне за успостављање бољих услова студирања.

в) Оцена испуњености стандарда

Стандард је испуњен у целини. Квалитет студената на Факултету обезбеђује се селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената.

г) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 8

- Неопходно је наставити са сталним праћењем пролазности студената на испитним роковима, анализирати узроке и припремити и предузети одговарајуће мере за превазилажење насталих пропуста;
- Потребно је подстицати проактивни став студената према студирању и каснијем професионалном усавршавању.

д) Показатељи и прилози за стандард 8

[Табела 8.1.1](#) Преглед броја студената по студијским програмима и годинама студија

[Табела 8.1.2](#) Пролазност на испитима у школској 2010/11. и 2011/12. години

Прилог 8.1.1 Правилник о процедури пријема студената

Прилог 8.1.2 Информатор о условима уписа студената за 2013/2014. годину

Прилог 8.2 Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту

Прилог 8.3 Анкете студената о процени услова и организације студијских програма

Прилог 8.4 Анкете студената о процени објективности оцењивања

Прилог 8.5 Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања

Прилог 8.6 Конкурс за доделу стипендија

Прилог 8.7.1 Правилник о раду и организацији Студентског парламента Учитељског факултета

Прилог 8.7.2 Правилник о избору студента продекана Учитељског факултета

СТАНДАРД 9: КВАЛИТЕТ УЦБЕНИКА, ЛИТЕРАТУРЕ, БИБЛИОТЕЧКИХ И ИНФОРМАТИЧКИХ РЕСУРСА

а) Опис стања, анализа и процена квалитета уџбеника, библиотечких и информатичких ресурса

Библиотека Учитељског факултета у Београду опремљена је уџбеницима, приручницима, збиркама задатака, практикумима, монографијама, часописима и другим библиотечким и информатичким ресурсима неопходним за квалитетан рад студената, наставника и сарадника. На почетку сваке академске године библиотечки фонд се допуњује на захтев катедри.

Настава из сваког наставног предмета покривена је одговарајућим уџбеницима чији је списак унапред објављен на сајту Факултета на адреси http://www.uf.bg.ac.rs/?page_id=4700. Студентима је на располагању библиотека опремљена потребним бројем библиотечких јединица. У саставу библиотеке је и Студентска читаоница са две просторије, отворена за кориснике сваког дана у периоду 9–21ч.

Књижни фонд библиотеке чини 76 684 библиотечке јединице чији је преглед дат у [Табели 9.1](#), са планом рада. Библиотека располаже и уџбеницима и монографијама чији су аутори наставници Факултета, и то из оних области из којих се изводи наставни процес (видети детаљан преглед дат у [Табели 9.2](#)). Библиотека је смештена на две локације у Београду: у Краљице Наталије 43 и у Љутице Богдана 46. Поред ове две локације користимо услуге Библиотеке Високе школе струковних студија за васпитаче „Михаило Палов“ у Вршцу, на Омладинском тргу 1, где је смештена литература за групу предмета на румунском језику за одељење Учитељског факултета из Београда. У библиотеци у Београду чувају се дипломски, дипломски-мастер, специјалистички и магистарски радови и докторске дисертације.

За потребе корисника, библиотека има развијену међубиблиотечку позајмицу са библиотекама у иностранству преко Универзитетске библиотеке „Светозар Марковић“ из Београда и Народне библиотеке Србије, а у националним оквирима са Библиотеком Филозофског факултета из Новог Сада. Библиотека је члан академске мреже – Конзорцијума библиотека Србије за обједињену набавку – KOBSON (у сарадњи са Народном библиотеком Србије из Београда и надлежним Министарством). Захваљујући овој сарадњи, доступно је онлајн више стотина најквалитетнијих научних иностраних часописа. Радови из њих могу се преузети у комплетном формату. Библиотека у сарадњи са продеканом за науку организује повремена предавања о коришћењу програма KOBSON за наставнике, сараднике и студенте постдипломце.

У библиотеци су запослена четири високо образована библиотекара ([Прилог 9.3](#)) који раде на два рачунара. Студентима, и свим осталим корисницима, библиотекари пружају помоћ у претраживању свих врста релевантних података.

Учитељски факултет у Београду посебну пажњу посвећује обезбеђивању потребних информатичких ресурса за потребе наставног и научно-истраживачког процеса. У [Прилогу 9.2](#) дат је попис информатичких ресурса који су на директан или индиректан начин повезани са процесом образовања студената, са планом набавке нове опреме. Сваки амфитеатар и учионица по потреби и на захтев наставника и сарадника опремљени су лап-топ рачунаром и видео-пројектором у функцији наставе и истраживачког рада (рачунар и опрема за видео-презентацију). Студенти (студентски клуб) и наставници (сви кабинети опремљени су рачунарском опремом) имају неометан приступ интернету, те другим врстама информација у електронском

облику (електронске енциклопедије које је Библиотека почела да набавља у свом фонду, нпр. Cambridge International Dictionary of English).

Према Стандарду о квалитету уџбеника и друге литературе, Учитељски факултет у високом обиму испуњава захтеве везане за издавачку делатност. Само за послењих пет година објављено је око осамдесет наслова у подручју уџбеника, монографске литературе, разних приручних издања и периодичних публикација. Практично, за све кључне научне дисциплине које се изучавају на Учитељском факултету написане су, приређене и одштампане књиге које значајно помажу унапређивању научног рада на Факултету, па и саме наставе. Реч је о књигама из дидактике, методике (за разне дисциплине), психологије личности и развојне психологије, српског језика и граматике, страних језика, уметности, теорије књижевности, увода у књижевност, књижевности за децу и младе, математике, социологије образовања, основа школског законодавства, физичког васпитања, менаџмента у образовању, антропологије, историје културе, па и белетристике која прати прописане програме из књижевности. Саставни део издавачке делатности на Факултету јесу зборници са научних скупова и часопис *Иновације у настави* који редовно излази четири пута годишње. Међу издањима су и објављени магистарски и докторски радови које наставници објављују у едицији *Монографије*. Овако профилисана и конципирана издавачка делатност планирана је и за наредни период. За 2013. годину, поред других књига, планирано је да буде завршен и објављен велики *Лексикон образовних термина*. Реч је о колективном ауторском делу на којем је ангажовано више од стотину аутора са Учитељског факултета, али и професори са други факултета и института из целе земље. Усвојен је и Правилник о издавачкој делатности који целовито и системски регулише издавање уџбеника и друге литературе на Учитељском факултету.

Ради обезбеђења квалитета уџбеника, литературе и библиотечких ресурса Факултет је донео следеће опште акте: *Правилник о уџбеницима и издавачкој делатности* ([Прилог 9.1](#)) и *Правилник о раду библиотеке* ([Прилог 9.4](#)).

Испитали смо мишљење студената о раду библиотеке и општим условима студирања за претходну академску годину а који се односе на уџбенике, литературу, библиотечке и информатичке ресурсе. Просечне оцене могу се видети у [Прилогу 9.5](#). Највећа просечна оцена коју су студенти доделили је 4.07 (за критеријум из Општих услова студирања – На Факултету постоје техничка и друга специфична средства која доприносе унапређењу квалитета наставе.), а најмања оцена 2.59 (за критеријум из Општих услова студирања – Студенти на Факултету могу да штампају, скенирају и користе различите облике електронског преношења података). Из збирних резултата за све предмете по студијским програмима добили смо и просечну оцену која се односи на критеријум да за предмет постоји одговарајућа обавезна литература (смер за учитеље 4.07 и смер за васпитаче 4.27).

Квалитет уџбеника и литературе, као и библиотечких и информатичких ресурса обезбеђује се кроз: праћење и вредновање квалитета и доступности литературе предвиђене за савладавање градива у силабусима; праћење, вредновање и развој библиотечког фонда и опреме за рад, као и квалитета рада библиотеке; праћење, вредновање и развој Издавачког центра Факултета и издавачке делатности; праћење, вредновање и развој информатичке опреме за потребе наставе и научно-истраживачког рада; преиспитивање и допуне релевантних правилника који уређују ову област. За праћење и унапређивање квалитета у овој области, поред анкетирања студената, наставника и сарадника и запослених о квалитету рада Факултета у овим областима, *Стратегијом обезбеђења квалитета Учитељског факултета у Београду*, тј. *Акционим планом за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета за период*

2012/2013 – 2015/2016 *Учитељског факултета Универзитета у Београду* планиране су и следеће активности: а) годишње анализе на основу извештаја о раду Библиотеке и Издавачког центра Факултета и укључивање неопходних активности у Финансијски план за наредну академску годину; б) годишње анализе силабуса и квалитета и доступности литературе на катедрама и укључивање неопходних активности у Финансијски план за наредну академску годину; в) годишњи план рада Издавачког центра, план издавачких активности – укључивање као приоритетних активности објављивање уџбеника и друге литературе за курсеве на којима је утврђено да је то неопходно.

б) SWOT анализа квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

СНАГЕ

- Постојање општих аката о уџбеницима и издавачкој делатности и раду Библиотеке и поступање по њиховим одредбама и одговарајућим процедурама;
- Релативно добра покривеност наставних предмета уџбеницима и осталим училима;
- Висока разноврсност структуре и значајан обим библиотечког фонда;
- Обезбеђени потребни информатички ресурси;
- Већа библиотека Факултета са библиотекама у земљи и иностранству путем интернета и приступ референтним базама података часописа, уџбеника и других извора;
- Стручан библиотечки кадар који студентима и запосленима пружа одговарајуће библиотечке услуге и који континуирано унапређује своје знање.

СЛАБОСТИ

- Још увек недовољна покривеност наставних предмета сопственим уџбеницима и осталим училима;
- Програм за обраду података о библиотечком фонду треба заменити новим који има веће могућности за претраживање.

ШАНСЕ

- Доступност референтних база података часописа, уџбеника и других литературних извора путем библиотеке Факултета, Универзитета и академске мреже;
- Почетак озбиљнијег надзора над легалношћу примене софтвера свих врста у Републици Србији, укључујући и установе високог образовања.

ОПАСНОСТИ

- Недовољан ниво улагања државе у образовну и научно-истраживачку делатност, што се посебно рефлектује на могућност обезбеђења уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса;
- Неадекватно вредновање универзитетских уџбеника у оквиру научно-истраживачког рада.

в) Оцена испуњености стандарда

Стандард је испуњен у целини. Факултет је донео и спроводи одговарајућа акта којима се обезбеђује квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса.

г) Предлог мера и активности за унапређење квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

SWOT анализа квалитета уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса на Учитељском факултету у Београду је указала на одређене слабости и иницирала усвајање следећих мера и активности:

- У поступку планирања пословања Факултета у укупном буџету повећати учешће средстава за обезбеђење потребне литературе, првенствено за подстицање сопствене издавачке делатности и системски засновану набавку;
- Перманентно радити на побољшању квалитета библиотечких и информатичких ресурса (набавка уџбеника, приручника, научне и стручне литературе, софтвера и рачунара).

д) Показатељи и прилози за стандард 9

Табела 9.1 Број и врста библиотечких јединица Учитељског факултета у Београду.

Табела 9.2 Назив уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на Учитељском факултету у Београду

Прилог 9.1 Општи акт о уџбеницима и издавачкој делатности Учитељског факултета у Београду

Прилог 9.2 Попис информатичких ресурса Учитељског факултета у Београду

Прилог 9.3 Попис запослених у Библиотеци Учитељског факултета у Београду

Прилог 9.4 Правилник о раду Библиотеке Учитељског факултета у Београду

Прилог 9.5 Мишљење студената о раду Библиотеке Учитељског факултета у Београду, те општим условима студирања и мишљење студената о покривености литературом у Библиотеци Факултета (из збирних резултата за све предмете по студијским програмима – за предмет постоји одговарајућа обавезна литература)

СТАНДАРД 10: КВАЛИТЕТ УПРАВЉАЊА ВИСОКОШКОЛСКОМ УСТАНОВОМ И КВАЛИТЕТ НЕНАСТАВНЕ ПОДРШКЕ

а) Опис стања, анализа и процена квалитета управљања високошколском установом и квалитета ненаставне подршке

На Учитељском факултету Универзитета у Београду су, *Статутом Факултета (Прилог 10.1.0)* и Правилником о организацији и систематизацији радних места на Учитељском факултету, у складу са Законом о високом образовању (*Службени гласник РС*, број: 76/05, 100/07, 97/08 и 44/10, 93/12) прецизно утврђене надлежности и одговорности како органа управљања и пословођења, тако и запослених у Секретаријату Факултета, задужених за ненаставну подршку. Наведеним документима дефинисани су и организациона структура Факултета, организационе јединице, њихов делокруг рада и међусобна координација. Тиме се, као и сталним надзором и контролом њиховог рада од стране надлежних органа Факултета и надлежних државних и органа Универзитета у Београду, обезбеђује квалитет управљања Факултетом у целини. Учитељски факултет у Београду систематски надзире и оцењује сопствену организацију и квалитет управљачких процеса, као и рад управљачке структуре и ненаставне подршке и предузима мере за њихово унапређење. Активности надзора и оцењивања обавља Савет Факултета, који, поред доношења одлука из своје надлежности, периодично анализира квалитет рада и одлука органа пословођења Факултета и стручних служби. На Учитељском факултету у Београду посебна је пажња посвећена праћењу и оцењивању односа управе и Секретаријата Факултета према студентима и њихова мотивација у раду са студентима. Факултет систематски прати и оцењује организацију и управљање установом и преко годишњих извештаја о раду, из којих се јасно може мерити обим и квалитет планираних и обављених задатака, на основу којих се израђује и усваја план рада за наредни период, са мерама које треба предузети и активностима које треба реализовати.

Органи Факултета су:

1) орган управљања – Савет. Рад Савета Факултета уређен је *Пословником о раду Савета Факултета (Прилог 10.1.1)*;

2) орган пословођења – декан, коме у раду помажу продекани. На предлог декана Савет Факултета је именовано три продекана из реда наставника и једног студента продекана на предлог Студентског парламента. Надлежност продекана из реда наставника јесте руковођење појединим сегментима делатности Факултета (настава, наука, међународна сарадња), а студента продекана да заступа интересе студената;

3) стручни органи – Наставно-научно веће (Веће), Изборно веће, већа студијских програма: за мастер академске студије и докторске студије, Колегијум методичара и катедре. Рад Наставно-научног већа Факултета уређен је *Пословником о раду наставно-научног већа (Прилог 10.1.2)*.

4) Студентски парламент. Рад Студентског парламента уређен је *Правилником о раду Студентског парламента Учитељског факултета (Прилог 8.7.1)*.

У [Прилогу 10.2.0](#) овог извештаја приказана је организациона шема Учитељског факултета у Београду.

Факултет у свом саставу има квалификовано ненаставно особље чији се избор врши према одредбама Закона о раду (*Службени гласник РС*, број: 24/2005, 61/2005, 54/2009 и 32/2013) и *Правилника о раду Учитељског факултета (Прилог 10.2.1)*, којима је регулисан начин и поступак избора, права, обавезе и одговорности

запослених, право на стручно усавршавање и сва друга питања везана за остваривање права и обавеза по основу рада.

У [Табели 10.1](#) приказан је број ненаставних радника стално запослених на Учитељском факултету у Београду и њихова квалификациона структура, као и распоред у оквиру одговарајућих организационих целина. Укупан број ненаставног особља на Факултету је 54. Учитељски факултет у Београду обезбедио је и стално усаглашава број и квалитет запослених у структурама ненаставне подршке у складу са потребама својих процеса.

Ненаставно особље и њихов рад представљају подршку одвијању основне делатности Факултета и треба да буду доступни оцени наставника, студената и јавног мњења, пре свега имајући у виду да су активности и рад ненаставних служби Факултета везани за свакодневне контакте са наставницима, студентима и трећим лицима. Рад и деловање ненаставне подршке подложни су, за сада, оцени путем анкета студентата.

У [Прилогу 10.3](#) приказани су резултати анкете студената о процени квалитета рада пословног органа и рада стручних служби. Рад органа пословођења (декана и продекана) за три школске године (2009/10, 2010/11. и 2011/12) просечно је оцењен оценом 3.88. За посматрани период рад студентске службе је оцењен оценом 2,45, рад библиотеке – 3.46, рад скриптарнице – 4.34, рад копирнице – 4.42, док су општи услови студирања вредновани просечном оценом 4.06. Акнетирано је око 850 студента основних и студената мастер студија, што је око 1/3 укупно уписаних студената. Број анкетираних студената може се тумачити недовољном мотивисаношћу студената за објективним оцењивањем, њиховим неразумевањем значаја оцењивања, али и недовољним презентовањем од стране управе Факултета онога што је Факултет предузео да побољша свој рад, а на шта су указивале претходно обављене анкете студената.

б) SWOT анализа квалитета управљања и квалитета ненаставне подршке

СНАГЕ

- Организација Факултета примерена је карактеру и врсти делатности и усклађена је са потребама рада Факултета;
- Дефинисана је надлежност органа управљања, пословођења и стручних органа;
- Квалитет управљања и квалитет ненаставне подршке обезбеђује се утврђивањем надлежности и одговорности органа управљања и стручних служби и континуираним праћењем и провером њиховог рада;
- Дефинисана је организациона структура Факултета, заснована на децентрализованом управљању уз одговарајућу заступљеност студената у органима управљања и стручним органима;
- Установљени су општи акти и процедуре оцењивања квалитета управљања Факултетом и рада ненаставног особља, као и процедуре за примену мера унапређења;
- Факултет испуњава све прописане стандарде за ненаставно особље;
- Спроведено је оцењивање квалитета рада органа управљања и ненаставног особља од стране студената;
- Доступне су релевантне информације о квалитету рада органа управљања и ненаставног особља.

СЛАБОСТИ

- Недостатак финансирања неопходног за успостављање потпуније информационе и серверске подршке која би омогућила лакше организовање и управљање Факултетом;
- Недовољан ниво транспарентности рада органа управљања и ненаставног особља;
- Непостојање наменских средстава предвиђених за едукацију и унапређење у области управљања;
- Недовољна комуникација између појединих органа и организационих јединица;
- Повремено понашање које није у складу са кодексом професионалне етике и лепог понашања административног особља, на начин дефинисан Етичким кодексом Учитељског факултета;
- Недефинисани услови напредовања запослених у Секретаријату, планирање и реализација процеса њиховог сталног усавршавања;
- Недостатак системски подржаног перманентног усавршавања и образовања ненаставног особља;
- Непостојање оцењивања квалитета рада органа управљања и ненаставног особља од стране свих заинтересованих страна (наставници, трећа лица и сл.).

ШАНСЕ

- Најава, од стране државних органа, усвајања „Стратегије високог образовања“ и „Националног оквира квалификација“ којима ће се прецизно дефинисати основе и даљи правци развоја високошколског образовања у Србији, те с тим у вези и промена Закона о високом образовању којим ће се прецизније дефинисати улога, надлежности и начин организовања факултета у оквиру универзитета;
- Придруживање Европској унији и приступ њеним ресурсима, како би се стекао бољи увид у менаџмент високообразовних институција у Европи.

ОПАСНОСТИ

- Неодговарајуће прихватање чињенице од стране „надређених“ институција – стручних органа Универзитета у Београду и надлежних државних органа да је Учитељски факултет у Београду високошколска и научна установа високе сложености и значаја и да његова делатност обухвата најважнији сегмент образовања – образовање оних који даље образују, што у великој мери утиче и у пракси се одражава на сам положај Факултета;
- Недостатак финансијских средстава, односно недостатак системске финансијске подршке;
- Неусаглашеност правних аката, законских и подзаконских.

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета управљања и квалитета ненаставне подршке

SWOT анализа квалитета управљања и квалитета ненаставне подршке на Учитељском факултету у Београду указала је на одређене слабости и иницирала усвајање следећих мера и активности:

- Перманентно развијати и унапређивати организациону структуру Факултета. За то је задужена управа Факултета. Рок: стална активност;
- Унапређивање транспарентности пословања Факултета. За то је задужена управа Факултета. Рок: стална активност;

- Учинити рад управљачког и ненаставног особља перманентној оцени свих корисника услуга и заинтересованих лица. За то је задужена управа Факултета. Рок: стална активност;
- Континуирано унапређивати компетенције у области менаџмента. За то је задужена управа Факултета. Рок: стална активност;
- Синхронизација рада, праћење и оцењивање квалитета рада стручних служби и ненаставног особља. За то је задужена управа Факултета. Рок: стална активност;
- Усвајање регулативе која ће подржати перманентно усавршавање и образовање ненаставног особља.

г) Показатељи и прилози за стандард 10

Табела 10.1 Број ненаставних радника стално запослених у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица

Прилог 10.1.0 Статут Учитељског факултета у Београду

Прилог 10.1.1 Пословник о раду Савета Учитељског факултета

Прилог 10.1.2 Пословник о раду Наставно-научног већа

Прилог 10.1.3 Правилник о раду Студентског парламента Учитељског факултета

Прилог 10.2.0 Шематска организациона структура високошколске установе

Прилог 10. 2.1 Правилник о раду Учитељског факултета

Прилог 10.3 Анкете студената о процени квалитета рада органа управљања и рада стручних служби

СТАНДАРД 11: КВАЛИТЕТ ПРОСТОРА И ОПРЕМЕ

а) Опис стања, анализа и процена квалитета простора и опреме

Учитељски факултет у Београду користи два објекта (у Краљице Наталије 43 и Љутице Богдана 46) који су власништво Универзитета у Београду ([Прилог 11.1.1](#) и [Прилог 11.1.2](#)). Просторни капацитети Факултета у потпуности обезбеђују квалитетно извођење образовног процеса ([Прилог 11.1.3](#) и [Прилог 11.1.4](#)). Наставни простор обухвата амфитеатаре, учионице, вежбаонице, радионице, рачунарске учионице, библиотеке, читаонице, Свечану салу, фискултурне сале, са укупном површином од **2784.04** м² и капацитетом од **1776** места. Сваки студент располаже са 2,16 м² бруто простора, односно 1,51 м² нето простора ([Прилог 11.1.4](#)) и са 0,96 места ($1778/1844 = 0,96$). Наставници и сарадници располажу са укупно 116 кабинета укупне површине од **1197.23** м². За потребе Службе за студентска питања, других административних служби, секретаријата, деканата као и Студентског парламента и студентских организација Факултета обезбеђени су одговарајући услови за несметани рад. Све учионице и амфитеатри за семинаре и одбране завршних радова опремљени су савременим видео-пројекторима. Сви наставнички кабинети опремљени су савременом рачунарском опремом (рачунари са интернет-прикључцима, скенери, штампачи, CD и DVD резачи). Учитељски факултет у Београду свим запосленима и студентима обезбеђује неометани приступ интернету, као и другим врстама информација у електронском облику. Рачунарска учионица, поред рачунара са интернет-прикључцима, поседује и осталу рачунарску опрему (штампаче, скенере, CD и DVD резаче...). На Факултету је обезбеђена услужна фотокопирница за потребе наставног особља и студената. Сав простор који Факултет обезбеђује за потребе образовног процеса, научно-истраживачког рада као и рада управе и стручних служби задовољава потребне урбанистичке, техничко-технолошке и хигијенске услове. Факултет сваке године планира и улаже значајна средства за реконструкцију простора као и набавку опреме потребне за квалитетно извођење наставе и научно-истраживачког рада.

б) SWOT анализа квалитета простора и опреме

СНАГЕ

- Факултет располаже одговарајућим просторним условима и релативно добро је опремљен техничком и рачунарском опремом и ангажован је на побољшавању тих услова, посебно у згради у Улици Љутице Богдана.

СЛАБОСТИ

- Неуједначена информатичко-техничка опремљеност зграде у Улици краљице Наталије и зграде у Улици Љутице Богдана.

ШАНСЕ

- Интензивније укључивање у националне и међународне пројекте са циљем да се обезбеде додатна средства за набавку савремене техничке и рачунарске опреме.

ОПАСНОСТИ

- Буџетска средстава за текуће одржавање објеката, режијске трошкове, набавку

нове и сервисирање постојеће опреме нису довољна и редовна.

в) Оцена испуњености стандарда

Стандард је испуњен у целини. Факултет располаже одговарајућим просторним капацитетима и опремом који у потпуности обезбеђују квалитетну реализацију наставе и научно-истраживачког рада.

г) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 11

- Повећање активности Факултета за обезбеђење средстава за режијске трошкове, трошкове текућег одржавања, завршетак реконструкције простора и набавку савремене опреме за рад стручних служби, као и за материјалне трошкове одржавања наставе.
- Побољшати информатичко-техничку опремљеност зграде у Улици Љутице Богдана.

д) Показатељи и прилози за стандард 11

[Прилог 11.1.1](#) Уговор о располагању објектом у Улици краљице Наталије 43

[Прилог 11.1.2](#) Уговор о располагању објектом у Улици Љутице Богдана 46

[Прилог 11.1.3](#) Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, фискултурне сале, компјутерска лабораторија, радионице, службе)

[Прилог 11.1.4](#) Укупан потребан простор према броју студената на свим студијским програмима

СТАНДАРД 12: ФИНАНСИЈЕ

а) Опис стања, анализа и процена финансирања

Учитељски факултет у Београду има дугорочно обезбеђена средства неопходна за реализацију наставног процеса, научно-истраживачких пројеката и стручних активности. Факултет стиче средства за обављање своје делатности у складу са законским прописима, Статутом Универзитета у Београду и Статутом Учитељског факултета у Београду. Извори стицања средстава јесу буџет Републике Србије и сопствени приходи.

Облици стицања финансијских средстава су:

- средства за наставну делатност која обезбеђује оснивач;
- средства за финансирање научно-истраживачког и стручног рада;
- школарине и друге накнаде за услуге образовања;
- пројекти и уговори у вези са реализацијом наставе, истраживања и консултантских услуга;
- накнаде за комерцијалне и друге услуге;
- капитални добици;
- донације, поклони и завештања;
- остали извори.

Средства која остварује Учитељски факултет из наведених извора распоређују се финансијским планом Факултета ([Прилог 12.1.1](#) и [Прилог 12.1.2](#)). Предлог финансијског плана за фискалну годину доноси се у складу са прописима којима се уређује буџетски систем. Факултет доноси предлог финансијског плана за идућу календарску годину до текуће године, а финансијски извештај за претходну календарску годину до 28. фебруара текуће године. Финансијски план доноси Савет Факултета. Финансијски извештај усваја Савет Факултета.

Извештајем о пословању и Годишњим обрачуном Учитељског факултета у Београду ([Прилог 12.2](#)) оцењује се реализација усвојеног финансијског плана. Средства која Факултет стиче пружањем услуга и обављањем делатности трећим лицима (школарине, поклони, донације...) јесу сопствена средства факултета. Начин стицања, расподеле и контроле сопствених средстава регулисан је посебним општим актима Факултета и департмана. Сопствени приходи се евидентирају у складу са изворима стицања.

Факултет стиче средства из школарина на основу одлуке о висини школарине за наредну школску годину за све студијске програме за студенте који плаћају школарину, на основу одлуке Савета Факултета донете пре расписивања конкурса за упис нових студената. Школарином се утврђују трошкови студија за једну школску годину, односно за стицање 60 ЕСПБ бодова. Школарина обухвата накнаду за редовне услуге које Факултет пружа самофинансирајућем студенту у оквиру остваривања студијског програма. Редовне услуге, које се не утврде школарином, студенти плаћају на основу општег акта који доноси Савет Факултета.

Учитељски факултет у Београду самостално планира распоред и намену финансијских средстава тако да је обезбеђивао финансијску стабилност и ликвидност у дужем временском периоду.

Учитељски факултет у Београду обезбеђује јавност и транспарентност својих извора финансирања и начина употребе финансијских средстава кроз Извештај о пословању и Годишњи извештај.

б) SWOT анализа процеса финансирања

СНАГЕ

- Одржавање позитивног финансијског резултата у дужем временском периоду, упркос нестабилним условима финансирања и сталном продубљивању кризе у Републици Србији;
- Заступљеност више извора финансирања, при чему поред буџетских средстава значајно учешће имају сопствена средства Факултета;
- Рационалност у трошењу средстава и потпуно поштовање прописа везаних за јавне набавке;
- Политика улагања сопствених средстава у обезбеђење просторних услова и опреме, награђивање најбољих студената, финансирање студентских такмичења и подстицање обезбеђења компетентности за наставни и научно-истраживачки рад.

СЛАБОСТИ

- Још увек незадовољавајућа структура прихода у којој доминирају буџетска средства за наставну делатност;
- Отежан, спор и неефикасан систем набавке, условљен административним процедурама реализације јавних набавки, што знатно умањује финансијски резултат Факултета;
- Нереалан износ школарина, који не покрива стварне трошкове наставе, а узрокован је малим платежним могућностима студената.

ШАНСЕ

- Најава усвајања „Стратегије високог образовања“ у Републици Србији, којом ће се, поред осталих услова функционисања установа, системски решити начин финансирања делатности високог образовања;
- Отварање простора за веће учешће прихода од научно-истраживачке делатности, посебно из међународних извора;
- Самовредновање и оцењивање квалитета високошколске установе
- Све веће интересовање страних студената, који плаћају реалне износе школарина.

ОПАСНОСТИ

- Катастрофално стање у привредним делатностима у Републици Србији, које смањује простор за стручни рад у трансферу знања и технологија и ограничава сопствене изворе прихода Факултета;
- Нерешен, од стране државе, систем финансирања високог образовања, посебно финансирања истурених одељења Учитељског факултета у Новом Пазару и Вршцу као и докторских студија.

в) Предлог мера и активности за унапређење процеса финансирања

SWOT анализа квалитета процеса финансирања на Учитељском факултету у Београду указала је на одређене слабости и иницирала усвајање следећих мера и активности:

- Одржавати позитиван финансијски резултат Факултета сталним прилагођавањем условима пословања. За то је задужена управа Факултета. Рок: стална активност;
- Стално, пропорционално обиму делатности, смањивати трошкове пословања, нарочито трошкове подршке основним делатностима. За то је задужена управа

- Факултета. Рок: стална активност;
- Имати активан приступ према потребама институција релевантних за образовање и отвореним позивима за домаће или стране научно-истраживачке пројекте. За то су задужени сви наставници. Рок: стална активност;
 - Стално, у складу са значајем Учитељског факултета у Београду и Универзитета у Београду, утицати на државне органе у Републици Србији, потенцијалне и садашње студенте и остале заинтересоване стране и јавност, у правцу промене односа према образовању и науци као делу најважнијих делатности у друштву, а првенствено у погледу потребе већих издвајања за те делатности, у односу на друге, мање важне или незначајне делатности. За то је задужена управа Факултета. Рок: стална активност.

г) Показатељи и прилози за стандард 12

[Прилог 12.1.1](#) Финансијски план

[Прилог 12.1.2](#) Финансијски план

[Прилог 12.2](#) Финансијски извештај за претходну годину

СТАНДАРД 13: УЛОГА СТУДЕНАТА У САМОВРЕДНОВАЊУ И ПРОВЕРИ КВАЛИТЕТА

а) Опис стања, анализа и процена улоге студената у самовредновању и провери квалитета

Учитељски факултет у Београду на различите начине обезбеђује активно учешће студената у праћењу и унапређивању квалитета рада Факултета:

– **кроз различите одлуке и акта:** [Статут Факултета](#), *Стратегија обезбеђења квалитета (Прилог 1.1.1)*, *Акциони план за спровођење стратегије (Прилог 1.3.1)*, *Правилник о самовредновању и обезбеђењу квалитета (Прилог 2.1.1)*, *Правилник о стандардима самовредновања и квалитета наставе и педагошког рада наставника (Прилог 2.1.2)*, Одлука о формирању Комисије за развој студијског програма и обезбеђење квалитета ([Прилог 13.1.2](#)), Пословник о раду Савета Учитељског факултета ([Прилог 13.1.3](#)), Пословник о раду Наставно-научног већа Учитељског факултета ([Прилог 13.1.4](#));

– **кроз периодично анкетирање студената** (основних и мастер студија) о следећим аспектима рада Факултета: педагошки рад наставника и сарадника; програм свих предмета са основних студија; квалитет студијског програма у целини; општи услови студирања; рад библиотеке, Студентске службе, кофирнице, скриптарнице и управе Факултета (декан, продекани, студент продекан);

– **кроз учешће студентских представника у органима и стручним телима Факултета** (Савет, Наставно-научно веће, студентски парламент, студент продекан);

У прилозима 13.1.1–4 дати су акти који потврђују учешће студената у самовредновању и провери квалитета, а у [Прилогу 13.2](#) све анкете које су попуњавали студенти у процесу евалуације квалитета Факултета.

б) SWOT анализа улоге студената у самовредновању и провери квалитета

ПРЕДНОСТИ

- Учешће студената у самовредновању омогућава да се квалитет рада Факултета сагледа из угла оних који се на Факултету школују;
- Учешће свршених студената у процени квалитета студијских програма у целини у великој мери доприноси сагледавању њихових јаких и слабих старана;
- Учешће студената у органима и стручним телима Факултета омогућава да се мишљење студената узме у обзир приликом доношења важних одлука.

СЛАБОСТИ

- Уздржаност студената приликом критичке оцене квалитета (на пример, већина студената не одговара на отворена питања кроз која се позивају да изнесу своје сугестије о могућим начинима да се побољша наставни процес);
- Студенти не користе довољно могућности које им се пружају да кроз органе управљања изразе своје мишљење.

ШАНСЕ

- Кроз активно подстицање и охрабривање студената да оцене квалитет различитих аспеката рада Факултета може се доћи до још поузданијих података о њиховој перцепцији рада Факултета;
- Унапређивање сарадње са Студентским парламентом и подстицање сарадње студентских организација са студентским организацијама других факултета

омогућило би континуирану размену искустава студената о студирању, чиме би и њихов допринос у процесу самовредновања Факултета могао бити додатно ојачан.

ОПАСНОСТИ

- Истовремено одговарање на већи број упитника са великим бројем ставки може, услед замора, довести до механичког одговарања.

в) Предлог мера и активности за унапређење улоге студената у самовредновању и провери

Из анализе и докумената који су дати у прилозима види се да је Факултет обезбедио учешће студената у процесу праћења и унапређења квалитета. У наредном периоду Факултет ће настојати да охрабри студенте да још активније учествују у овом процесу. То ће бити постигнуто кроз:

- пружање информација о систему контроле квалитета на Факултету;
- додатна појашњења улоге њихових коментара и сугестија у унапређењу квалитета;
- боље планирање распореда анкетања, како студенти не би морали да одједном одговарају на огроман број питања, чиме би се веродостојност њихових одговора повећала.

г) Показатељи и прилози за стандард 13

[Прилог 13.1.1](#); [13.1.2](#); [13.1.3](#); [13.1.4](#) Документација која потврђује учешће студената у самовредновању и провери квалитета

[Прилог 13.2](#) Анкете које су попуњавали студенти.

СТАНДАРД 14: СИСТЕМАТСКО ПРАЋЕЊЕ И ПЕРИОДИЧНА ПРОВЕРА КВАЛИТЕТА

а) Опис стања, анализа и процена систематског праћења и периодичне провере квалитета

Континуирано и систематско прикупљање потребних информација о обезбеђењу квалитета и периодично проверавање доследности у придржавању правила рада и понашања учесника у свим областима обезбеђења квалитета, односно у свим процесима на Учитељском факултету тек се установљује као пракса, али са јасно дефинисаним циљевима. Учитељски факултет у Београду обезбеђује примену утврђених стандарда и поступака за оцењивање квалитета и реализацију задатака које у том процесу имају учесници у систему обезбеђења квалитета путем:

- обавеза и деловања руководства Факултета, катедри, института и стручних служби које су прецизно дефинисане општим актима Факултета и посебно разрађеним процедурама рада у одговарајућим областима;
- успостављених докумената за анализу података и унапређење процеса кроз већи број правилника који су наведени у различитим деловима овог извештаја.

Поред наведеног, одговорност за систематско праћење и проверу квалитета има именована комисија за квалитет Учитељског факултета са поткомисијама за самоевалуацију и (ре)акредитацију. Комисија са поткомисијама је основана са циљем да стало брине о обезбеђењу квалитета за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања. Посебну инфраструктурну подршку систематском прикупљању и обради података потребних за оцену квалитета представља информациони систем Факултета, који повезује све релевантне податке и информације везане за наставни, научно-истраживачки процес и процесе подршке и обезбеђује њихову обраду и анализу за различите потребе. Учитељски факултет у Београду редовно прибавља повратне информације од послодаваца, представника Националне службе за запошљавање и других одговарајућих организација о квалитету студија и својих студијских програма. Упоређивање Учитељског факултета са страним високошколским установама у погледу квалитета, у делу који се односи на упоредивост студијских програма и размену студената, део је праксе Факултета у последњих неколико година. У поступку прилагођавања студијских програма одредбама Закона о високом образовању и стандардима за акредитацију, један од основних критеријума била је упоредивост студијских програма са водећим европским, светским, али и сличним институцијама у земљама из најближег окружења.

Учитељски факултет у Београду обавља периодична самовредновања и проверу нивоа квалитета током којих проверава примену начела утврђених стратегијом и поступака за обезбеђење квалитета, као и достизање постављених стандарда квалитета. За те потребе, као основа за рад на Учитељском факултету у Београду усвојени су *Правилник о самовредновању и обезбеђењу квалитета* и *Правилник о стандардима самовредновања квалитета наставе и педагошког рада наставника*. Правилници налажу да се у периодична самовредновања обавезно укључују резултати анектирања студената, како је то приказано и у одговарајућим деловима овог извештаја.

Самовредновање и оцењивање квалитета обавља се најмање једном у три године, а у одређеним областима једном годишње, у складу са Акционим планом. Са резултатима самовредновања Факултет преко комисије за квалитет упознаје наставнике и сараднике, Научно-наставно веће и катедре који извештај о

самовредновању и оцењивању квалитета и усвајају, студенте преко студентских организација и јавност објављивањем кључних елемената извештаја и акционог плана самовредновања ([Прилог 14.1](#)). на сајту Факултета.

б) SWOT анализа систематског праћења и периодичне провере квалитета

СНАГЕ

- Успостављен је процес обезбеђења квалитета;
- Успостављена је инфраструктура за систематски надзор и обезбеђења квалитета (Комисија за квалитет, људски ресурси, информатичка подршке)
- Делимично се поседује повратна информација о квалитету стечених компетенција студената након завршетка студија;
- Постоји усаглашеност са стратегијом обезбеђења квалитета других престижних установа у Србији;
- Успостављен је процес систематског, периодичног прикупљања и анализе података о квалитету процеса и ресурса Факултета.

СЛАБОСТИ

- Не постоји интегрисан система управљања, као системски заснован процес регулисан одговарајућим документима и стандардима;
- Не поседују се системски засноване, редовне повратне информације од послодаваца о квалитету стечених компетенција студената након завршетка студија;
- Постоји недовољна усаглашеност са стратегијом обезбеђења квалитета других престижних установа у иностранству.

ШАНСЕ

- Најава усвајања и обавезности примене јединствених правила и метода мерења квалитета, у виду стандардизованих индикатора кључних перформанси високошколских установа у Републици Србији;
- Све већа интернационализација знања – отварање европског и светског образовног простора за размену студената, наставника и сарадника која неминовно доноси потребу за поређењем, по квалитету, са страним факултетима и универзитетима.

ОПАСНОСТИ

- Недовољна материјална основа за поређење по квалитету са страним факултетима и универзитетима;
- Недовољна финансијска подршка развоју информатичких ресурса Факултета.

в) Предлог мера и активности за унапређење систематског праћења и периодичне провере квалитета

SWOT анализа систематског праћења и периодичне провере квалитета на Учитељском факултету у Београду указала је на одређене слабости и иницирала усвајање следећих мера и активности:

- Успоставити системски засноване поступке обезбеђења редовних повратних информација о квалитету стечених компетенција студената након завршетка студија;
- Обезбедити јавност резултата преиспитивања (процене) квалитета на екстерном

нивоу;

- Иницирати доношење стандарда за поређење квалитета високошколских установа у Републици Србији са другим одговарајућим установама, односно утврђивање њиховог рејтинга, путем стандардизованих поступака.

г) Показатељи и прилози за стандард 14

[Прилог 14.1.1](#) и [Прилог 14.1.2](#). Акциони план – веб-сајт Учитељског факултета у Београду